

משה בירנבוים

גוי"נ לקוה"ק הרבי ר' אלימלך זי"ע ועכ"ל

מליזענסק

עיה"ק טבריא תובב"א

צעוהש"ת

שנת שירה פרשת בשלח ט"ו בשבט

וכ"ק אדמו"ר הגה"ק מלאנו זי"ע, סיפר מספר פעמים נשיעורי המורש"י את העובדה להלן.

מועשה שהיה עם הרב מפראמפאל הגה"ק רבי ישעי" גבי העליר זעוק"ל, שהיה צדיק וגדול וירא שמים מופלג, ומלבד גדלותו בתורה היה חכם ומלומד וידע גם לדבר היטב בשפת המדינה.

הוא סיפר לאאמו"ר זי"ע, שהכומר שהתגורר אצלו בעיירה היה בא לפעמים אל ביתו לשיחח עמו, כיון שכל גויי העיירה היו אנשים נבערים ובורים.

באחת השיחות ביניהם אמר לו הכומר: היודעים אתם ראבינער, היהודים הם אנשים חטאים מאד. שאל אותו הרב, מאין לו זאת ולמה הוא סובר כן, ויען לו הכומר שיש לו הוכחה ברורה לכך, שכן קרא בתנ"ך שבזמן שהיו היהודים במדבר והתנהגו כהוגן, ירד עבורם מן השמים לחם מן השמים וכל יהודי היה נושכים בבוקר ומוציא מוונותיו לפניו בלי שום עמל, ואילו בזמננו היהודים הם עניים ואין יורד להם כון, נוה שמלמד שהם חוטאים ואינם עושים רצון אלוהים.

שאל אותו הרב מפראמפאל, מנין לו שבזמננו אין יורד כון, והכומר השתומם ואמר שהדברים גלויים וברורים שהיים אין כון. אמר לו הרב: וכי נושם שאתה אינך רואה את הכון אתה קובע שהוא איננו, בוודאי שירד כון, אלא שבזמן שבני ישראל היו במדבר, היו שם שש נאות אלף יהודים, ואם היה בא גוי לחטוף מהמון, היו מונעים ממנו, אבל אם כאן בפראמפאל היה הכון יורד ברחוב העיר, היו הגויים באים וחוטפים הכל וליהודים לא היה נשאר כלום. לכן עושה השי"ת גם ומוריד את הכון לכל יהודי בתוך כיום, בלי שאתם הגויים תדעו מזה... והמשיך הרב לומר לכומר שיש לו הוכחה לזה, כי הלא הכומר בוודאי מכיר את יהודי העיירה, שיש ביניהם חמשה סגדרים וכעשרה חייטים, ואפילו אם כל אחד מהם יכין כל יום כמה מנעלים וכמה בגדים, לא יהיה בזה כדי פרנסה, ואם כן מאין הם מתפרנסים, אלא בהכרח שבכל יום יורד להם כון אל תוך הכיס....

וזהו דבר חכמה נפלאה ואמת לאמיתה, אלא שבני אדם אינם מתבוננים כי גם מעט הלחם שייש ליהודים שומרי תורה, בפרט ללודי תורה, זהו כון שנותן השי"ת ברוב רחמי וטובו. ע"כ.

ועל פי כל הנ"ל נחזור לפרש הענין למה פתח צויה"י שהיו לשון נער, ולכאורה מאי הוה הצער צי"את בני ישראל ממזרים,

אלא א"ל שבני ישראל ראו בשנה האחרונה לפני יציאתם ממזרים, אומות ומופתים על כל נעד ושעל, ואם היה מתחזקים באמונה שלימה, הרי כל הנהגתם היתה מעתה ואילך מעל כל הנהגה טבעית,

והנה מה כתוב בפסוק הבא (יג, יח) וזומשיים עלו בני ישראל וגו', ופי' רש"י, וז"ל, אין תמושים אלא מזוינים, וכן בשם רש"י ישן, וז"ל, וכתוב זה לא נכתב אלא לשבט את האזן, שלא תתמה במלחמת עמלק ובמלחמות סיון ועוג ומדין מהיכן היו להם כלי זין שהכו ישראל בחרב. ע"כ.

ונלע"ד דזה כוונת רש"י ישן, שלא תתמה, מהיכן הגיע דבר זה לישראל שיטערו להילחם בחרב, הלא במזרים ה' נלחם להם, וכן נאמר להם צים סוף, ה' ילחם לכם, וכוונת רש"י לשאל מהיכן היה להם דרך זה שצריכים כלי זין להכות בחרב,

אלא דזה שצי"אתם ממזרים, לקחו אתם כלי זין שיהיה להם בשעת הצורך, ולא הסתמכו לגמרי על ישועת ה', בזה גרמו לעצמם להיכנס

צמיה"ק ויהי בשלח פרעה את העם וגו' וזומשיים עלו בני ישראל מארץ מצרים, וגו' (יג, יח). והנה איתא (מגילה י): אמר רבי לוי ואיתמא רבי יונתן, דבר זה מסורת צדינו מאנשי כנסת הגדולה, כל מקום שנאמר 'ויהי' אינו אלא לשון נער. ע"כ.

(ואולי גם למינוח של רב אשי, דכל ויהי איכא הכי ואיכא הכי, אולי אפשר לפרש שיש צדדים ההם גם שמחה וגם נער).

ולכאורה מאי נער איכא בשליחתם של בני ישראל מארץ מצרים, והנה כבר הלכו זה נמושות, והרבה יש בזה, ולדרכנו נשמדל לראות מה יש לנו ללמוד מענין זה.

זקה"ק צינעם אלימלך חלה"ק, ויאמר ה' אל משה הנני מביטיר לכם לזום מן השמים ויצא העם ולקטו וגו' (טו, ד). פי' הנני פירשו דבר ההוא תמיד, כלומר שהשי"ת אומר, מה שאתם אומרים שצריכים לפרנסה, אני תמיד בכל עת מוכן ומזומן לפרנס ולתת לכל איש מידי יום ציומו פרנסתו מהשמים. ויאל העם ולקטו כו' פי' אך כשאדם הוא מחוסר הצטחון ויואל מהגדר הנכון והראוי לצטח זה. ולקטו דבר יום ציומו, פי' צריך להתחדש אליו הלקיטה מחדש, כי"א היה צוטח בלב נאמן, היתה פרנסתו מזומנת לו שלא צער ועצבות כלל, כי אם כמטר הזה ההולך שלא ציגיעה, וזהו ויאל העם ולקטו כו'. עכ"ל.

אנו רואים דצדרי הקדושים שהשפע יורד צאופן קצוע מהשמים ללא כל צורך ציגיעת האדם אך אם "ויאל העם" יואים מגדר הצטחון וחושבים שאין דרך אחרת אלא לעשות איזו פעולה לצורך הפרנסה אזי "ולקטו" מכאן ולהבא חייבים הם ללקוט ולטרוח צדי להרויח לחמם.

דאם אדם צוטח צאמת צהשי"ת, אז משפיעים עליו פרנסה מחסדו ית"ש, וכן איתא בספה"ק דגל מנחה אפרים, עה"כ והוא כורע גו וגו' (טו, לא). היינו כמו גומל דלים (שבת קד, א) שהוא רק מנד החסד, כך הפרנסה שהקצ"ה מפרנס לכל צריחיו הוא צמדת חסדו וטובו, אף שאינם ראויים לכך, וקל להצין. ע"כ.

ואין הדבר תלוי צמעשיו, כי עצם המזונות לאדם ע"פ דין, (כדאיתא צח"ל, אלא שהרעותי את מעשי וקיפחתי את פרנסתי) ואם רק לא יקלקל הצניעות אזי יהי' לו פרנסה צריות, והצניעור לפרנסה הוא אמונה וצטחון, כידוע מספה"ק דאמונה הוא מלשון המשכה, והאמונה ממשיך השפעות ומקדים.

ובספה"ק צארת המיס להרה"ק הרצי ר' הירש מרימינוב זי"ע חלה"ק הנני מביטיר לכם לזום מן השמים לביען אנחנו היכך בתורה אב לא (טו, ד). התורה אמרה, הנני ממטיר לכם לחם מן השמים למען אנסנו, שיהיה לכם פרנסה, כי הוא מלשון הרמת נס ומי שיש לו פרנסה יש לו הרמת ראש למעלה, הילך צמורתי אם לא, היינו צין כך וצין יהיה לכם פרנסה כמאמר ז"ל אין צודקין למזונות. ע"כ.

תחת שליטת הטבע, שאז אפילו שנעשו להם ניסים ונפלאות, אבל היו תחת דרכי הטבע, ונזרכו להילחם.

וזהו 'ויהי' שהיו לשון נער, על הענין של 'וחמשים עלו בני ישראל, שבה גרמו לעצמם להיכנס תחת שליטת הטבע.

ולענינו אנו צריכים לדעת שכמו דאז צימים ההם, גם בזמן הזה שייכים הדברים הללו, שהפתרון היחידי שיש לכל הגזירות הרעות המתרגשות עלינו מבית ומחוץ, גם בעניני רוחניות שהרשעים ימ"ש חפצים לעקור את התורה והמצוות, וצין בעניני גשמיות שקשיי הפרנסה גוברים מיום ליום. והענה לכך הוא להתחזק באמונת איתן, ולשים מצטננו באצטנו שצמשים, וכפי שאמרו דייקים שצלעדיו אי אפשר לעבור אפי' את מפתן הדלת, ואתו גם לעבור את היס הגדול אינו מהוה קושי.

וכפי דאיתא בספה"ק על הכתוב ויאמינו בה' וצמשה עבדו, שאי אפשר להאמין בה' ללא אמונה צמשה עבדו, ואולי הקרירות שהכניסו צדורינו באמונה צלדיקים גרם צממשך לקרירות באמונה בה', וזה נתן כוח ציד הרשעים לגזור גזירות, שצמשה"ת יצטלו כעפרא דארעא.

והענה שמוצא בספרים לכך, הוא לדבר מעניני אמונה, ככתוב "האמנתי כי אדבר" שהדיבור מכניס אמונה, וכן כפי שהצאנו צעבר עה"כ למען חספר וגו' ומסיים וידעתם, שמתחיל צלשון יחיד ומסיים צלשון רבים, דגם המספר מוסיף לעצמו ידיעה.

ומוצא צמם הרה"ק רבי מרדכי מלעכוויטש ז"ע שהיה אומר שדברי אמונה צריכים לחזור ולשגן אפילו כשאין אוחזים בה, כמו שאנו אומרים בתפילה "אמת ואמונה חוק ולא יעבור", "ואמונתו לעד קיימת". אולם בענינים אחרים אם לא אוחזים צם, אסור לדבר בהם. ע"כ.

ואל יאמר האדם הנה אני מאמין באמונה שלימה, שהשי"ת יכול לזון אותי ולהושיע אותי מכל צרותי, אבל איני רואי לכך לפי מעשי, הרי זה מעשה היצר להכניס באדם עצבות, כדאיתא בספה"ק שהיצר כשמפתה אדם לעצירה, כוונתו העיקרית לעצבות שצבוא אח"כ, דאז יודע ח"ו שישקע עמוק צעוונת ללא יכולת שוב חלילה.

וכדאיתא בספה"ק 'זרע קודש' צמוך דבריו בעניני חנוכה חולה"ק, ואף אם יאמר האדם, זהו היה אם הייתי צדיק הייתי יכול לצטות בה', שלא יקפח שכרי ואיחילני פרי מעשי. אבל אני יודע בעצמי מעשי שלא יצאתי ידי חובתי נגדו ית"ש, וא"כ איך אוכל לצטות בה' שיגמול לי טובות, מה שאינם לפי תגמול מעשי, זה עצת היצר הרע.

אבל צממת לא כן הדבר, כי ית"ש הטוב ומטיב לרעים ולטובים, וטוב ה' לכל (תהלים קמח) ולכן "צטחון" לשון טיחה ודיצוק, שידצק האדם צצטחוונו ולא יסור ממנו צשום סיבה ואופן.

וכמו שצמנינו לאצרהם אצינו צצצורת הורע והארץ כתיב (בראשית טו) "והאמין בה' ויחשציה לו צדקה", שאצרהם חשב צעצמו שיעשה ית"ש צדקה עמו, הגם שאינו לפי מעשיו, כמו שאמר (שם יח) אנכי עפר ואפר, וחשב צעצמו שאינו כדאי שיטיב לו ית", עם כל זה צטח בה' שיעשה לו צדקה.

וזה רומז ג"כ צנס חנוכה, שהיה השמן חמוס צחותמו של כה"ג, כי אמר ית' לאצרהם "צן חותמין" (פסחים קיז): נמצא שחותם הוא צחינת חסד שמתחסד ית"ש עם הכל, וצזה צטח אצרהם כנ"ל

"ויחשציה לו צדקה" שיתגבר חסדו על כל הדינים וישפיע לנו חסד. עכלה"ק.

והרי ידוע צמם צדיקים, דהכוונה "צן חותמין" שצחתימת הגלות, לפני ציאת הגואל, אז הקיום יהיה צוכות אצרהם אצינו ע"ה, ואולי הכוונה גם למידה זו, של ויחשציה לו צדקה וכדברי הרה"ק מראפשין ז"ע שצמך שהשי"ת יתן לו זרע וכו' רק צתורת צדקה,

וכשנתחזק בעניני אמונה וצטחון צהשי"ת וצעצדיו הצדיקים, ממילא יושפע עלינו שפע רב ממרום כפי שהיה צשעת קריעת ים סוף, צשעת שהיה "ויאמינו בה' וצמשה עבדו" אז ראו צמימת צריהם וגם היה להם ציח הים, וכן ניושע מצרינו וכן צכל הצברים שקשים כקריעת ים סוף, נראה נסים ונפלאות ונלא מכל המצרים והמפריעים, ונוכה לעבוד את צוראינו ממוך נחת והרחצת הדעת וממוך רוב אושר ומענוג ושמתה של מצוה, ונוכה לילך לקראת משיח צדקינו ממוך רחמים וחסדים, כשעצדי השי"ת צראשינו צצ"א.

***

ויהי בשלזו פרעה את העם ולא נזום אלקים דרך ארץ פלשתיים כי קרוב הוא, כי אביר אלקים פן ינזום העם בראתם מלזזומה ושיבו מצריבמה, ויסב אלקים את העם דרך הבדבר ים סוף, וזמבישים עלו בני ישראל במרץ מצרים, ויקוז משיה את עצמות יוסף עמו וגו' (יג, יז-יט).

נראה לפרש דהנה פרעה הנקרא יצר הרע שהוא אומיות 'הערף' שמקשה ערפו של אדם. והנה לפעמים יתעורר אדם צתשובה ומתחרט על מה שעשה ומודה ועוזב את חטאיו וזהו 'בשלוז פרעה' פי' ששלחו מחטאיו. 'את העם' רמו לפשוטי עם, ו'לא נזום אלקים' פי' אעפ"כ איך הנחה לפני ית"ש, ואין נחמה לפני על עוזבו את חטאיו, מחמת שאוחז את החבל צשני ראשין שאע"פ שאוחז צמדות טובות אינם צשלימות.

וזהו 'דרך ארץ פלשתיים' רמו שצמנינו שהפלשתיים היו צדרך ארץ קצת יותר משאר אומות שהיו מקרבים את יצחק כמ"ש אצימלך הנה ארצי לפניך כו' (בראשית כ, טו). ואעפ"כ נאמר (בראשית כו, יד) ויקנאו אותו פלשתיים, שלא היו טובתם צשלימות. כמו כן זה העוזב את חטאיו ואינו עוזב לגמרי. 'כי קרוב הוא' פי' כי האדם הזה הוא קרוב לחזור לסורו. 'כי אביר אלקים פן ינזום העם בראותם מלזזומה' ר"ל כאשר יקום עליהם מלחמת היצה"ר 'וישבו מצריבמה' פי' ישונו אל 'המיצר ים', דהיינו לסורם הראשון לגמרי.

'ויסב אלקים דרך הבדבר ים סוף' פי' השי"ת צרוז רחמיו הוא פועל סיבות להסב את העם לדרכו הטוב, 'דרך הבדבר' ע"י הצדודות כמדבר. 'ים סוף' פי' וגם ע"י התורה שנקרא 'ים'. וזמבישים עלו בני ישראל במרץ מצרים פי' אבל הצדיקים הגמורים המכונים צמם 'ישראל' עולים ממצרים צכלי זיין מוויינים שלא ישלוט בהם היצה"ר. ויקוז משיה את עצמות יוסף רמו על הצדיק הגדול הנקרא צמם 'משה' הוא לקח לעצמו המדה של יוסף, דהיינו שמחזיק עצמו צחיוק ועצמות צעצודת הצורא ית'. עצמות לשון חזוק, וק"ל.

***

(נועם אלימלך)

ויהי בשלוח פרעה את העם ולא נזום אלקים דרך ארץ

פלשתים וגו' (יג, יז).

ובמדרש מי אמר ווי משה אמר ווי וכו', אמר משה נועק אני שנתיגעתי להוציא את ישראל ממצרים ואיני נכנס עממה לארץ ע"כ. ויש להבין למה דוקא עכשיו נעק משה ווי על שלא יכנס לארץ.

וי"ל ובהקדם לבאר הענין של חטא מי מריבה שבשצילו לא נכנס משה לארץ, ע"פ דברי המדרש הוצא באור החיים הק' (במדבר ה, ה) דבזה שהשי"ת אמר למשה 'ודברתם אל הסלע' היתה הכוונה שילמד שם פרק אחד, עיי"ש. והענין בזה הוא, כי כל כח הנדיקים בשידוד מערכות הטבע הכל עשו צדק תורתם שהיו עוסקים בה יומם ולילה, כי כח התורה הוא מעל הכל. וכמו שהביא רש"י (בראשית א, א) מהמדרש, בראשית שבציל התורה שנקראת ראשית ובשביל ישראל שנקראו ראשית, היינו שכל הבריאה היתה עבור בני ישראל שיעסקו בתורה, ולכן יש כח ציד לומדי תורה לשנות סדרי בראשית.

ולכן אילו היה משרע"ה לומד פרק אחד אלל הסלע ועי"ז מוציא מימיו, לא היה בזה שום חידוש כי הלא כל אדם יכול צדק התורה לפעול גדולות ונפלאות מאלה, ולכן הכה מרע"ה את הסלע לפי שצדק שיש להראות גדולות הצורה ב"ה צלי שייכות לכה התורה, ולכן נענש על זה כי בכוונה רצה הקב"ה שיוציא מים צדק התורה, לגלות לבני ישראל את כח התורה שעל ידי זה יכולים לשנות סדרי בראשית. ולכן כשראה משרע"ה כי 'ולא נחם אלקים דרך ארץ פלשתים' ולא נכנסו מיד לארץ ישראל, וזהו מחשש שלא יהיו עוסקים בתורה רק יפנו לכרמם ולזיתם (עיין דעת זקנים לבעלי התוס') לכן לווח ווי על שלא יכנס לארץ ישראל, כי עתה נודע לו הסיבה שלא יכנס לארץ ישראל, לפי שלא הראה לבני ישראל את כח התורה שעל ידו יכולים לשנות סדרי בראשית, דאילו היו בני ישראל יודעים זאת היו פונים ללמוד תורה ולא היה עולה על דעתם לילך לכרמם ולזיתם, ואז לא היה שום מניעה להכניסם תיכף ומיד לארץ ישראל.

(שפע חיים דרשות חורש"י תשד"מ)

***

ויהי בשלוח פרעה את העם ולא נזום אלהים דרך ארץ פלשתים

כי קרוב הוא (יג, יז).

עוד י"ל ש'לכאורה אין לפסוק הזה באור, כי צודאי אם יהיה רחוק יותר יש לחוש שמאימת הדרך שהוא רב ינחם כו'. ועוד שמשה זו רחוקה מאוד, כי הימכן שכמה ניסים ראו ישראל במצרים, אין שהוכו מצרים בעשר מכות והקב"ה הוציאם ציד חזקה, ועכשיו יפחדו מאימת שום מלחמה עד שיכרתו לשוץ מצרימה חלילה ושלל יצטחו בזה'. וגם אפילו אם ירצו לשוץ הלא ציד ה' הם שלא ינחם לשוץ:

אלא הענין הוא כרחם אב על צנים כו' (תהלים קג יג), וכמשל אב שיש לו בן חביב עד שיש לו געגועים עליו, צודאי האב משמרו מכל נזק ופגם, שלא יבא עליו אפילו שום חשש נזק, אפילו חששה רחוקה, וכ"ז מאהבתו אותו וקרבת לבו לבנו.

כן ה' אלהינו ית', מאהבתו ית' את בני ישראל, ורצונו לשמור אותנו מכל חטא ועון ומחשבה זרה, על כן חשש פן ינחם העם אפילו רק במחשבה לבד, ויהיה חטא, אפילו שלא ישיצו כי לא יתן לאל ידם, אף על פי כן יפגמו במחשבה, על כן ולא נחם אלהים כו' כי קרוב הוא, פירוש כי קרוב ה' לנו, על כן חשש אפילו חששה רחוקה כזו פן ינחם כו' ויפגמו במחשבה:

(בב ע"ן)

***

ויהי בשלוח פרעה (יג, יז-יח)

דקדקו המפרשים, מאי דכתיב "ויהי" שהיא לשון זער כנודע, הלא שמחה גדולה היא שיצאו בני ישראל ממצרים על צדאומם, אחר שנשתעבדו שם תחת ידי הנוגשים צמשך רד"ו שנה בעבודה קשה צחומר ובלבנים, ועיין צ'אור החיים הק' מה שכתב לפי דרכו.

ובספר 'שפתי נדיקים' הביא צ'סם הרה"ק רבי זושא מאניפולי ז"ע, כי צשעה שהנדיק מלווה את האדם לדרכו מתלווית השכינה צהמשך דרכו, וכשרשע מלווה לאדם מצטרפים אליו כוחות הטומאה צדרכו, ולכן כשיצאו בני ישראל ממצרים הלך פרעה ללוותם כדי לשלח עמם רוח טומאה, וזהו לשון "ויהי" שאינו אלא לשון זער (מגילה י:). צ'סם השי"ת שידע מחשבתו הרעה, שינה את דרכם והולכס דרך המדבר, ופרעה היה חושב שילכו דרך ארץ פלשתים כי זה היה הדרך הקרובה ביותר לארץ ישראל ועי"ז לא נמלווה אל צ'ני כוחות הטומאה, כי כל מה שיכול הנדיק או הרשע להשפיע צלווי האדם, הוא רק עד שיגיע למקום שצ'ר המלווה שהוא הולך שם.

(מפי ספרים וסופרים)

***

ויהי בשלוח פרעה את העם ולא נזום אלהים דרך ארץ פלשתים

כי קרוב הוא (יג, יז).

להבין, מה צ'א ללמדנו, הלא התורה היא נצחית, ומה דהוי הוי: ונראה, דהנה כתבתי צ'פ' בראשית על פסוק (בראשית ג, יח) אעשה לו עזר כנגדו, פירוש הגמרא צ'סוכה (ג, א) הללו צ'וכים והללו צ'וכים עיין שם, והעולה משם, שאין הקב"ה צ'א צ'טרוניא עם צ'ריותיו, ולאדם שהוא חלש צ'תורה וצ'מעשים טובים, אין נותנין לו יצה"ר גדול, רק כמו שהוא יכול לצ'וש ולכוף אותו, כמ"ש רז"ל (סוטה סט) כל הגדול מחצרו יצ'רו גדול הימנו, ומעשה דצ'בי צ'גמרא דסוכה יוכיח :

וזהו שאמר ויהי צ'שלח פרעה את העם, רצה לומר שנפשט מחשבת פרעה מן העם, כי תרגום ויפשיטו את יוסף ואשלחו ית יוסף, כי כל זמן שהיו צ'מצרים משועבד תחת יד פרעה בעבודה קשה, היה תמיד עליהם מחשבת פרעה, ומלת את הוא כמו מן, כמו שפירש"י ז"ל (ט, כט) כלאחי את העיר, מן העיר, עיין שם, וכשנפשט מחשבת פרעה מן העם, וקצ'לו עליהם עול השי"ת, ולא נחם אלהים דרך ארץ פלשתים כי קרוב הוא, רצה לומר הם קרובים לנכס לקדושה, ואינם חזקים צ'אמונתם, כשיצ'רו מלחמה, יצ'ו תיכף למצרים, ולא היה רוצה השי"ת ליתן להם יצה"ר גדול מכוחם שהיה להם צ'קדושה: וזהו דרך מוסר השמיענו הכתוב לכל אדם, שלא יוכל להמלט צ'מחשבתו, מי יוכל לעמוד נגד יצה"ר ולצ'וש הר הגדול, כי צ'ודאי אין נותנין לו יצה"ר גדול שלא יוכל לצ'שו, וכצ'א לטהר וללחום עם יצה"ר, השי"ת צ'עזרו, כמו שארז"ל (סוטה ג, ב) קדושין ג, צ' אלמלא לא היה הקב"ה עוזרו אינו יכול לו, שנאמר (תהלים לו, לב) צ'פה רשע וכו' ה' לא יעזבונו צ'ידו כו':

(אורח לחיים - זלצ'טשוז)

***

ולא נזום אלקים דרך ארץ פלשתים כי קרוב הוא, כי אביר

אלקים פן ינזום העם בראתם בולחובה ושיבו מצרימה (יג, יז).

וצ'רש"י כי קרוב הוא, ונחם לשוץ צ'אותו הדרך למצרים. לכאורה תמוה הדבר, שיעלה על דעתם לחזור למצרים, לאחר שהוציאם צ'יד חזקה וראו את היד הגדולה. וי"ל, על דרך שאמרו ז"ל (יומא פו:)

***

ובני ישראל יוצאים ביד רבזה (יד, זז)
 ותרגומו ובני ישראל נפקין בריש גלי. על פי מה שאמר הרב
 הקדוש המפורסם מוה"ר לייפא מחמעליניק, ועל דרך דאיתא באגרת
 הקדוש של אל"ז [הצ"ע] זללה"ה, הנדפס בספר הקדוש של הרב
 מפולנאי ע"ה, ששאל למשיח אימתי אחי מר, והשיב כשיתגלה תורתך
 ויפולו מעינותיך תוהה עיי"ש. וזה יש לומר שמרומנו צפוקו ובני
 ישראל יוצאים מן הגלות, בריש גלי, 'צריש' ראשי תיבות ר'צ"י ישראל
 צ"על ש"ס. גלי, היינו כשיתגלה תורתו ויפולו מעינותיו אז יפקון מן
 גלותא, והבן.

(דגל מחנה אפרים)

***

ופרעה הקריב וישאו בני ישראל את עיניהם והנה מצרים
 נסע אזוריהם ויראו בואד ויצעקו בני ישראל אל ה' (יד, י).
 ונראה לי שהוא מוסר השכל, ונבאר תחילה 'היש ה' בקרבנו אם
 אין, ויצא עמלק'. והקושיא מפורסמת, מה ענין זה לזה. ונראה לי
 דידוע מה שאמרו חז"ל בכל צרתם 'לו' צר כתיב, וקרי 'לא' צל"ף.
 כי איש חכם ומשכיל יתן לב להבין כי צר שיש לאדם הוא צר
 השכינה, כמו שכתוב בסנהדרין קלני מראשי וכו' ואז יתפלל על
 צר השכינה וממילא יעבור הצר מהאדם. ו"ש אם יצין האדם כי
 בכל צרתם לו צר, אז אין צר.

וזהו שאמר הפסוק "הלל כי אין אלקי בקרבי מצאוני הרעות האלה",
 כי אם היה נותן לב שזהו צר השכינה, ואז היה ה' בקרבי, אז
 לא מצאוני הרעות האלה, וקל להבין. וזהו יוצן על נסתם "היש ה'
 בקרבנו אם אין" אז "יצא עמלק", כי הלל על כי אין אלקי בקרבי
 מצאוני זאת, וקל להבין.

ונחזר לענין הנ"ל, כי שנעתי ממורי (הצ"ע ט"ו הקדוש), מי שרצה לפטר
 מהצר והמיצר, והוא נוסע אחריו, משל לאשה יולדת שהלכה למקום
 אחר לפטר מצלי הלדה, והצער הולך אחריה. והעצה היעושה,
 שיתפלל לה' יתברך ויפטר מהצער. ו"ש "מן המצר קראתי יה ענני
 צמחצו יי", ודפח"ת.

וזהו שנאמר "והנה מצרים נסע אחריהם", אז הבינו זה, לכך "ויצעקו
 בני ישראל אל ה'". ובאמת נאמר אז, כאשר ראינו מצרים נסע
 לא תסיפו עוד לדאגה ולראתם עוד עד עולם, וקל להבין.

(מולדות יעקב יוסף)

***

בזה תצעק אבלי וגו' (יד, טו).
 ולכאורה זה פלא מדוע צעק משה הלל השי"ת הצטיחו וחזקתי את
 לב פרעה ורדף אחריכם ואכזבה צפרעה וגו' (שם ד), ומדוע לא
 צעק, אלא שעל חשבונו של צרות ישראל קשה להיות צעל צטחון
 וסבלני.

(עירין קדישין)

***

בזה תצעק אבלי דבר אל בני ישראל ויסעו (יד, טו).
 עובדא ידענא בעת שהיה נרו של החתם סופר ז"ל על כל בני
 אונגארן אירע כי בקהל פעזינג גייר הרב דשם גר צדק אחד ואחר הכיילה
 לא נפסק הדם מוזבו והיה לגר יסורים קשים ומרים, וגם היה בסכנה
 גדולה, ולא היה באפשרות לקרוא לרופא, כי שמו היה חוק שאסור לגייר
 שום נכרי בלי רשות הכונשלה, ולהרב דשם לא היה לו רשות מהכונשלה

"היכי דמי צעל תשובה וכו' צרותו מקום" כלומר צרותו מקום
 שחטא שם ישוב בתשובה. ומאחר שבני ישראל חטאו במצרים עד
 שהיו שקועים צמ"ט שערי טומאה, לפיכך היה מקום לחשוב שמה
 ירלו לחזור מצרימה כדי לשוב שם בתשובה שלימה. והדבר מרומנו
 צדברי רש"י "ונח לשוב" כלומר לשוב בתשובה צרותו מקום, ולפיכך
 "ולא נחם אלקים דרך ארץ פלשתים"

(מהר"ש מצעלוא ז"ל)

***

ולא נחם אלקים דרך ארץ פלשתים כי קרוב הוא וגו' (יג).
 (י)

הנה ארץ ישראל היא צחינת חכמה, כדאיתא בגמרא (ב"ב קמח). אורח
 דארץ ישראל מחכים. ואם היו בני ישראל נכנסים מיד לארץ ישראל
 סמוך לתיבתם ממצרים, היו ח"ו צחינת חכמתו מרובה ממעשיו,
 דבני ישראל צלחתם ממצרים לא היו זהם מעשים, וכל שחכמתו
 מרובה ממעשיו אין חכמתו מתקיימת (אבות פ"ג מ"ו), על כן הולכים
 השי"ת דרך המדבר ים סוף, כדי שיקבלו את התורה ויהיו להם
 מעשים, והיו מעשיהם מרובים מחכמתם, ויתקיים זהם כל שמעשיו
 מרובים מחכמתו מתקיימת.

(צרכת משה)

***

וידבר ה' אל מושיה דבר אל בני ישראל וישבו וגו' (יד, א-
 ב). ויש לדקדק כי על פי הענין היו הולכים, ולמה הוצרך לנות
 למשה רבינו ע"ה אל מקום שהענין ילך ילכו בני ישראל. אבל נראה
 כי ה' יתברך רצה שיאמינו בני ישראל למשה רבינו ע"ה לחזור
 לאחוריהם, ולא הראה להם על ידי הענין רק האמינו למשה רבינו
 ע"ה, כמו שכתב רש"י להגיד שצחן. ולכן הרהרו אחר כך אותן
 שאמרו המצלי אין קברים כו' שסברו שמה רבינו ע"ה אמר כן
 מדעתו. אף על פי כן הואיל והאמינו מתחילתו בכל לב, לכן זכו
 אח"כ לישועה, וחזרו והאמינו צמשה גם כן.

(שפת אמת)

***

דבר אל בני ישראל וישבו ויחזרו לפני פי הזירות (יד, ב).
 בליקוטי יהודה הביא מה ששמענו מוקינו הרח"ק בעל האמרי אבות' נגור
 זי"ע בשם אביו הרח"ק בעל הישפת אבות' זי"ע, שדקדק לכוה הוצרך
 מושה רבינו לומר לבני ישראל שישבו ויחזרו לפני פי החירות, הלא הלכו
 אחר הענין ואם הענין היה מראה להם ללכת לפני פי החירות היו הולכים
 שם בלא"ה, ומחכות קושיא זו אמר לחדש, שבאות לא הורה להם הענין
 לשוב, והיה להם נסיון גדול אם לשמוע בקול מושה רבינו, ובני ישראל
 עמדו בנסיון ואע"פ שהענין הראה אחרת, אמרו "אין לנו אלא דברי בן
 עמרם" וזה שבחן של ישראל.

והוסיף האמרי אבות', נוכחן ראייה שאם נולדך אמור לעשות כך והצדיק
 אמור אחרת, שיש לשמוע בקול הצדיק ולהפר דברי הנולדך¹.

(נפני ספרים וסופרים)

***

נבכים הם בארץ סגר עליהם המדבר (יד, ג).
 הנראה לרמוז צוה, כי אם האדם משוקע צמאות עולם הזה, אזי
 גם הדיבור הוא צגלות אללו. וזהו פירוש 'נבכים הם בארץ סגר
 עליהם המדבר' כח הדיבור, שאינם יכולים להוציא הדיבור מפיו
 כראוי, דחילו ורחימו צכוונה הראויה לנכון.

(תפארת שלמה)

¹ הנה בנו הרח"ק בעל ה'לב שמחה' מגור ז"ע התבטא על כו"כ פרשיות (ראה ב'לב שמחה' פר' כי תצא שנת תשד"ם, ועוד רבות כהנה) "א שארפע פרשה", והלימוד הזה הוא "שארפע לימוד...".

והיה פחד גדול לכל היהודים הסמוכים לישוב הנ"ל אם ימות הגר צדק ויתוודע הדבר, שלא יתהווה מזה סכנה לכל היהודים היושבים בערים הללו, ונסע הרב דפעינג לחתם סופר ז"ל, ואמר הגאון ז"ל שאין שום עצה רק שהוא והגר יקחו עגלה ויסעו לנהר דונא ושניהם יפלו לנהר על קידוש השם.

הרב והגר שמעו והסכימו לעצה זו, ובהיותם כבר באמצע הדרך סמוך לנהר פגע בהם איש זקן אחד ושאל אותם היכן הם נוסעים כאן, והלא כאן הוא סכנה כוחמת הנהר השוטף וסוער, ולרוב ההפצרות סיפרו לו עיצת הגאון ז"ל, וענה להם הלה, כי בשביל זה אינם עריכים לעשות מעשה זו בעינכם, כי הוא מזהל כוונתה ויש לו עפר שזורקים על נקום המילה ויפסוק הדם, וכך עשה ותיכף נתרפא הגר, ורצו לקחת את הזקן על העגלה ונעלם מתחת ידיהם, והבינו כי הוא היה מלאך הברית אליהו הנביא וזכור לטוב.

ובנאום לבית הגאון החתם סופר ז"ל לספר לו הנס שאל כוננו הרב הנ"ל למה היה צריך לצוות להם לילך ולהשליך עינכם לנהר דונא והלא היה יכול לשלוח את אליהו וזכור לטוב ישר לביתם, קפץ החת"ס ואמר: וכי בלי מסירות נפש אתה רוצה את אליהו הנביא, זה אי אפשר, רק אחרי שמוסר נפשו על קידוש ה' אפשר להשפיע את אליהו הנביא,

ובזה יבין מזה שאמר השי"ת למושה רבינו ע"ה מזה תצעק אלי, כי בצעקה לבד אי אפשר לבא לידי נס, רק דבר אל בני ישראל ויסעו, שיחיה להם הבטחון הגדול ומוסירות הנפש לילך אפילו לתוך הים, ובזכות זה ואתה הרם את כונך ונטה את ירך על הים ובקעהו.

(חכוד שלמה)

***

מה תצעק אלי (יד טו).

כך מרן מוהר"י מבעלזא ז"ל התאחר פעם בליל שביעי של פסח להכנס לעריכת שולחנו הסהור, בעת אמירת התורה סיפר מרן, לפני שנכנסתי לעריכת השולחן נתנגמתי וראיתי את הרבי ר' אלימלך מליזענסק, ושאלתי אותו רבינו אמר שהמושיח יבוא בחיי תלמידיו והלא כל התלמידים כבר הלכו לעולמם, ענה לי הרבי ר' אלימלך, שאל מונגי איזה דבר ואשיב לך ובה תהיה נחשב כתלמיד,י

שאלתי אותו על ביאור הפסוק 'מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו' שלכאורה יפלא מזה אמר לו הקב"ה 'מה תצעק אלי' הלא בני ישראל היו אז בסכנה גדולה, הים מולפניהם והמוצרים מאחוריהם, ומה יש לו לכונניג ישראל לעשות אם לא לצעוק אל ה' שיעזרם, ותו מזה אמר להם הקב"ה ויסעו הלא הים עדיין לא נקרע לפניהם,

והשיב לי הרבי ר' אלימלך ע"פ מנעשה (הובא בספר תפארת נתן פר ד) שחיה מלך גדול ולו בת יחידה ומושלכות, ובנות המדינה קינאו בה וארבו לנפשה, ותגדל ותנשא לאיש והנה בא עיתה ללדת ותקש בלדתה עד שהגיעה לידי סכנה וחרופאים נתיישאו מלכונאו מוזר לנפשה, והנה בא חכם אחד ואמר לאביה המלך שהוא יכול ליתן לה תרופה שתלד בשלום בלי מוכשול, אך בטרם כל ביקש שיוציאו כל איש מעליה זולת הוא ואביה המלך, אחרי שייצאו כולם וחיו שניהם לבדם, אמר החכם להמלך שיוציאו כרוז המבשר ואומר שלבתו נולד ילד למו"ט ושיעבידו את הקול בכל מדינות המלך והחכם הבטיח לו שלאחר שיעשה כדברו תלד בתו בנקל, מזה לא יעשה אב לטובת בתו היחידה ועל אף תמיהתו כי רבה על רפואה זו שמוע בקולו וכן הוה מיד אחר שהוציאו עליה שם טוב ילדה בת המלך בנקל,

כאן ביקש המלך מאת החכם שיפרש לו פשר עצה זו להקדים ולפרסם הבשורה טרם הגיעה, ענה החכם דע לן אדוני המלך כי לבתך ישנם הרבה אויבים, ונשים מוכשפות עשו בלחטיהן כל מיני כשפים לגרום לה יסורים ורצו שתמות בעת לדתה, על כן אמרתי להכריז שכבר יצא הולד בא חזק והכל עבר בשלום, כך שתתיאשנה המוכשפות ותחדלנה מלעשות כשפיהן נגדה ואז אכן תלד בנקל באין מפריע,

וסיים הרבי ר' אלימלך דברו כן היה בעת שעמדו ישראל על הים שעמדו המושטינים והמוקטריגים וקטרו על בני ישראל שאינם ראוים לאותו נס שיקרע לפניהם הים וטענו הללו עובדי ע"ז והללו עובדי ע"ז (ע"י זוהר ח"ב

קט) לכן אמר לו השי"ת למושה מזה תצעק אלי הלא ע"י צעקתך יבינו המוקטריגים שעדיין לא נגמרו דינם לטוב וימושיכו לקטרג ביתר שאת, ע"כ מוטב שלא תצעק יותר, אלא דבר אל בני ישראל ויסעו כאילו כבר נבקע הים, וכשיראו המוקטריגים שמושה ציוה ליסע ולילך לתוך הים ידונו שכבר נגמרו למעלה שביבא הנס של קריעת ים סוף, ואז יניחו מלקטרג ויתבטלו כל העיכובים כי אחרי שכבר נגמרו ונגזר לטוב שוב אין בכחם לעכב הישועה,

מאז החזיק עצמו מרן מוהר"י ז"ל כתלמידו של הרבי ר' אלימלך ומוספרים שבבואו לעיר ליזענסק פשט את בגדו העליון הרעזשוואלקע כדרך תלמיד אצל רבו, והוסיף על כך כ"ק מרן מוהר"א ז"ל, וסיפר למושב"ק ר' שלום פויגל ז"ל, זקני החשיב את עצמו לתלמידו של הרבי ר' אלימלך גם מוטעם אחר, פעם היה קשה לו איזה ענין לא בהלכה ולא באגדה ולא התברר לו עד שבא להשתטח על ציונו הקי של הרבי ר' אלימלך ובעמדו על הציון נתיישב לו הענין.

עוד מוספר שפעם נגלה הרבי ר' אלימלך בחלום למרן מוהר"י ואמר לו שכני שלומד בספרו נועם אלימלך נחשב לתלמידו.

(אוצר אפרים בשם עלים לתרופה)

***

ואתה הרם את כונך ונטה את ירך על הים ובקעהו וגו' (יד טו).

פעם נכנסו אל הרה"ק מרוזין שני משכילים ושאלוהו, מהו גדל המידוש של קריעת ים סוף, הלא כמיז "הרם את כונך" והמטה היה של סנפירינון (ממומא ואלא ט), ומדרך הטבע שהמים נקרעים לפני סנפירינון. והשיב להם, דציאור הכמוז הוא כן "הרם את כונך" היינו הרמה והפרשה, שאת המטה ירים ופריש, ורק "ונטה את ירך על הים ובקעהו".

(עירין קדישין)

***

ויאמר מצרים אנוסה מפני ישראל כי ה' נלזום להם במצרים (יד, כה).

פירוש על פי דאיתא זוהר הקדוש, דכשרדפו המנרים אחרי בני ישראל, איך מלאס לצם לרדוף אחריהם אחרי ראותם הנסים והנפלאות שנעשו להם, על כן אמרו זוהר הק', שהכניד ה' את לצם, ואמרו שכל המכות שהיו צמנרים היה דרך מקרה ורדפו אחריהם. אחר כך כשראו הנסים שנעשו על הים אז הודו ואמרו 'כי ה' נלחם להם צמנרים' שהיה צהשגמה פרטיות ודו"ק.

(קול שמחה)

***

וישב הים לפנות בוקר לאיתנו וגו' (יד, כז).

פירש"י לתנאן הראשון (צ"ר ה, ד). הנה איתא צגמ' (פסחים ק"ט). קשין מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף, וקשה הכינד יתכן לומר שיש ענין שהוא קשה לגבי הצורא ית' והרי הכל צידו. אלא, צשעת צריאת הים התנו עמו שיהיה עליו לשנות את טבעו בצורה פעם, ולפנות את הדרך לבני ישראל ולחזור למסלולו. והראו לים איפוא את נשמות ישראל ואמרו לו, כשיצאו אלה לפניך תצקע ותפנה להם את הדרך. משהגיעו אל הים ישראל הפדויים היוצאים ממצרים, ונשמותיהם עכורות מקושי השעבוד, וגופותיהם אכולים מאצק העבודה, סרצ הים להצקע לפניהם, וטען כי לא את אלה הציגו לפניו צשעת צריאתו אלא נשמות מאירות כשמש, לכן היה לורך להכריחו שיצקע צפניהם.

והוא הדין צפרנסמו של אדם, כאשר נשמתו יורדת ממרומים גם פרנסתו יורדת עמה, ומראים להפרנסה את הנשמה ואומרים את שייכת לנשמה פלונית, אולם על פני הארץ מתעטפת הנשמה

בשחורים, והפרנסה אינה מכירה את דמותה גם כשהיא קרובה לה, היא טוענת לא זו הנשמה שהציגו לפני, ולכן גם כאן דרושה כפייה כדי לחזרם יחד.

(עירין קדישין)

***

או ישיר בשיה (טו, א).

שנה אחת היה חורף פושר, והמים לא גלדו ולא קרחו, והיו כמה אנשים שהוצרכו לקרח על ימי הקיץ בעבור פרנסתם, וכשבאו לעריכת השולחן של רבינו הרמ"ק רבי נפתלי ממועליץ זצ"ל, בליל שבת שירה דיברו בינם לבין עצמם שהנה החורף עוד מועט חלף הלך לו, ועוד לא ראינו קרח בעינינו, ופרנסתנו מזה תהא עליה. שמוע רבינו את שיחתם, והגיב: אם תתנו מושקה עבור הנאספים, יכולים אנו לעשות כן יאז' (בקמ"ץ): אז ישיר מושה) שיהיה יאז' בפתח (שמוענו באדישי: קרח). הם נפלו על המוציאה, והגישו אל השולחן הבית שכר עבור המסובים. והיה לפלא כי עוד באותו לילה נשתנה כוזג האויר שינוי חד, ונעשה כפור על הארץ, וכל מי כנישותא נקרחו, עד שגם מי הנהר ההולכים עמדו מולכת ונעשו קרח. הקור החזיק כל יום השבת, ולמחרתו יום ראשון. ויהי ביום ראשון לעת ערב, כאשר הלך רבינו לחדרו, שמוע שני אנשים מושוחחים מהקור, ויאמרו אחד לשני: האם בעד חבית שכר אחת צריכים אנו כולנו לסבול מוקרירות כזה. בהיכנסו אל הבית אמר רבינו להרבנית: בלילה הזה יפסק הקור, כי שמועתי דיבת אנשים המתאוננים על זה. וכן היה שבלילה ההוא התחיל חתיכות להינמס ויהי למים. ומוכל גגות הבתים נטפו טיפות מים לרוב, ורק בעידי הנהר נשאר מועט קרח.

***

סוס ורכבו רמזה בים (טו, א).

פעם באו אנשי העיר צאגזו להרה"ק מוצאגזו ז"יע בקובלנא על רשע אחד בעירם שמויער מאד לבני עירו. ויצוה הרה"ק לאסור מרכבתו ונסע אל תוך העיר. ובאמוצע הדרך הגיעו לנהר, וגם המושל הרשע עמד שם אצל הנהר, ויצוה הרה"ק שישעו לתוך המים ולא על הגשר, והלכו עם העגלה והסוסים לתוך המים, והיה נראה להעומדים שם שהמים אינם עמוקים מאד שמרכבתו של הרה"ק נראתה על גבי המים. והיצור היהודים שעמדו שם אמרו למשרתו הלא יש לי סוסים יותר טובים מהרב לכן יעבור גם הוא לתוך המים, אבל מיד כשכנס לתוך הנהר סוס ורכבו טבעו בים – שבאמת היו המים עמוקים מאד, והרה"ק מוצאגזו עבר עם מרכבתו על הים בדרך גם – ואחר כל התנצל הרה"ק ואמרו: מזה אעשה לא היה לי עצה אחרת והוכרתי להטביעו בים.

***

וברוב גאונך תהרוס קבויך תשלחו זורניך וגו' (טו, ז).

רבי אהרן הגדול [מקארלין ז"ע] ורבינו [הרה"ק צעל המניא ז"ע] שמעו שהמתנגדים נאספו צעיר שקלאו ורוצים להחרים את המסידים, נסעו שניהם לשקלאו וצאו למקום האסיפה, ורבי אהרן ז"ל פתח פה קדשו ואמר: וברוב גאונך, און מיט דיינא פילע גאונים, תהרוס קמייך, ווילסטו שוטטערן די נדיקים וועלכע מאכן דיר א קומה (לאוקמי שנימא), תשלח חרויך, ורנה לגמור הפסוק (יאלמו קש), ואחו אדמו"ר הזקן צידו שלא לגמור את הפסוק, ונתצטל כל עיני החרם.

(שלמח הרועים)

***

אמר אויב ארדוף אשיג אזולק שכלל וגו' (טו, ט).

שפרעה נודע לו סוד גאולת ישראל בזכות ג' דברים שלא שינו שמם לשונם ומלבושם. ועצמו הימה שירצה לפתוח את בני ישראל שסורו מדרכם הטובה, וזוה ידע צצירור שאם יעלה צידו להסירם מגדרם אז צודאי ישיגם,

וזהו כוונת הפ' אמר אויב ארדוף אשיג צאזיה אופן, אחלק שלל, הוא ר"ת ש"ס ל'שון ל'בוש, אם יכניס פירוד ציניהם שעכ"פ קצת יתרו לשנות שמם לשונם ולבושם, אז צודאי ישיג אותם, אבל לא עלמה צידו.

(הרה"ק מהר"ש מצעלנא ז"ע)

***

תפל עליהם אימותה ופוזר וגו' (טו, טז).

פעם כיבד איש אחד שיהיה עשיר גדול ופריץ את הרבי ר' שמועלקא מניקלשבורג ז"יע בסנדקאות, והיה ג"כ מוחל. ודרכו היה שיהיה מועטף בטליתו ולקח הילד תחת הטלית ומל אותו, נסע ר"ר שמועלקא לברית וכשהגיע התעטף בטליתו ולקח את הילד מתחת הטלית ואחזו לאיזה רגעים והוציאו את הילד ולא רצה למולו, באומרו: כיון שאליהו לא נתראה, סימן הוא שהילד אינו כשר והוא ממוזר... וחזר הרבי ר' שמועלקא לביתו.

כמוכן שלהפריץ כאב הדבר מאד, והלך ונתן מסירה להרבי ר' שמועלקא להמלך, וקראו להר"ר שמועלקא על יום מויעד להתייב לפני המלך למשפט. וכשהגיע היום המויעד היה זה בעת שהקרח מהמים נמס לחתיכות, ומי הים היו אז להרבה חתיכות קטנות, ובאופן כזה א"י אפשר לנסוע בלב ים. אבל הרבי ר' שמועלקא ציוה לתלמידו רבי מושה לייב סאסובער ז"יע שישכור ספינה, ור' מושה לייב הנהיג את הספינה, ור"ר שמועלקא אמר שירת הים אז ישיר וכו', והספינה נסע בים בין החתיכות הקרח.

והסדר שבימים כאלו בעת שהמים מלא בחתיכות קרח, הולכים השרים על שפת הים לראות איך שהרוחות נושבות על החתיכות והחתיכות נוקשין זה אל זה, והוא מראה נאה לראות, וכשראו השרים שבאמוצע הים נסע הספינה בין החתיכות היה זה להם לפלא גדול, וגם המלך בא לראות זאת, ובינו לבינו הגיע הספינה לשפת הים, וראו ששני יהודים באים מוהספינה, שאל להם המלך למה באו, שיש להם היום משפט לפני המלך, פטר אותם המלך ואמר להם על מלאכים איני נזהג משפט.

***

ה' ימלוך לעולם ועד (טו, יז).

מעשה ביהודי כון התועים פורקי העול במדינת גאליציע, והוא סופר המספר חדשות לקוראיו בכתבי העתים, שנתאווה להכיר את הרה"ק ר' דוד מושה מוטשארטקוב ז"יע, ונסע לבקר בהיכלו, כשהגיע התחיל הרה"ק לדבר עמו על הא ועל דא, עד שנסתבב שיחתם בענין המגדל "אייפל" שנתנוסס בעיר הבריה פאריז.

אמר לו הרה"ק: מגדל זה בני בחכמה נפלאה, האם שמת לב מיויך לחלון המיוחד שהתקינו במגדל בקומה פלונית, חלון פלאי מושי, המווסת כראוי את זריכות האויר וחדירת האור לכל המגדל כולו. לשמוע דבריו נתמלא הסופר פליאה וסקרנות, הוא עצמו הספיק לבקר עשרות פעמים בחייו במגדל אייפל המפורסם, ומדד בשעלו את כל מוצאיו ומבואיו, אך מועולם לא הבחין בחלון הפלאי שהרה"ק מדבר אודותיו.

כשפנה לדרכו לעיר הגידולה ווינא, חיפש בחנויות הכתאיכות אחרי ניירות הסברה המויעד לאנשים הרועים לבקר במגדל אייפל, ויש בו רישומים מודיקים של כל הקומות והחדרים, ואף שרטוט קל לא נעדר, כיון שעלתה בידו לרכוש את הניירות מוצא מיד את החלון ששמוע אודותיו מהרה"ק מוטשארטקוב, ולהפתעתו נוכח לראות כי אונם יש דברים בגו, החלון ממוקם בזוית המתאימה שיש בה כדי להשיג את המטרות שהזכיר הצדיק מענין ויסות האויר והאור במגדל כולו.

והוא אכן מעשה חושב לגאון ולתפארת. נפעמה רוחו של הסופר, השקט לא יוכל מנין לו לצדיק השקוע בדי אמותיו ידיעה זו, לא נתקררה דעתו עד שחזר כעבור יום אל מוסילת הברזל ויצא ברכבת הראשונה לטשארטקוב, חזר ובה לפני הצדיק ושאל בתימה לפני הרה"ק מוהיין ידע את כל מזה שסיפר בנוגע לחלון בקומה פלונית במגדל אייפל, וכי ביקר שם פעם.

אמר לו הצדיק בניהוּתא: הבה ואפרש לך שיחתי, אנוּם ניוּי לא הייתי בנוגדל בגופי, אלא בכל בוקר כשאני אומר ברכות השחר בשם וזלכות, לפני שאני מוציא מן הפה את המילים "מלך העולם", הרני כתבונן ומושקף נועל כל העולם שאני מנולך אותו ית' עלי, ובהביטי ראה ראיתי גם את החלון הפלאים אשר בנוגדל איפל. הצדיק דיבר בפשטות כאילו מדבר על ענין טבעי מובן מאליו, שבאמרו "מלך העולם" סוקר הוא וצופה בענין הטהורות את כל העולם כולו שעליו מנולך את הבורא ית'ש בתפילתו, אולם הדברים פלחו כחץ בלבו של הסופר היהודי שנתרחק על כה נישורשיו, הוא קרם תחתיו מותעלף.

אחרי שעוררו אותו מעלפונו והשיבו רוחו לתחיה, אחרי שעה קלה חזר לאיתנו אך בגפשו פנימה התחוללה מזהפכה. הסופר זנח לחלוטין את כל עולמו ונהפך לבעל תשובה.

(לפיד האש, צאנו)

***

ויבאו מרתה וכלא יכלו לשיתות במים במורה כי מורים הם וגו' ויצעק אל ה' ויורהו ה' עץ וישלך אל המים וימותקו המים שם שם לו זק ובשפט ושם נסדו (טו, כג-כה).

הנה כמזב צסם הרבי מלוצלן זללה"ה "ולא יכלו לשמות מים ממרה", כי לא יכלו לקבל מים של תורה מרצן משה רבינו ע"ה, "כי מרים הם" כי דימו צענמס, אחרי רואם אור הגדול מציאת מנרים ומקריעת ים סוף, שהם צענמס המה 'מרים', מלשון מרות, ולא היו מכניעים א"ע לנגד משה רב"ה.

... והאיש משה עניו מאוד לא ה' מרגיש סביבת החסרון הוא מנד הצטול והכנעה מהכלל ישראל לכנגדו, "ויצעק אל ה'" שזידע לו תיקון לזה, "ויורהו ה' עץ" שרמו לו שמרירות המים הוא מנד חסרון צטול לפני מוריהם, 'עץ' הוא נדיק... וצצטול הזה יצו גודל מרירות מצבס מנד עצמס, וימתקו הדיינין...

(ישמח ישראל)

***

ויבאו מרתה וכלא יכלו לשיתות במים במורה כי מורים הם על כן קרא שמוה מרה. ויכונו העם וכו' ויצעק אל ה' וכו' וימותקו המים וכו'. ויאמר אם שבווע תשימוע וכו' לא אשים עליך כי אני ה' רופאך (טו, כג-כו).

עין פירש"י ז"ל, ולהצין מה שאמר על כן קרא שמה מרה, והלא צמחלה נמי היה קרוי שמה מרה, כמו שכתוב ויצאו מרתה, וגם מה שאמר כי אני ה' רופאך, והיה ליה למימר כי אני רופאך, ומסתמא ה' הוא הרופא חולים, וצפרט שאמר צמחלה ויאמר אם שמוע תשמע לקול ה':

ונראה הכתוב מלמדנו, שצסם שיש לאדם חיה נער ח"ו, אם יתשוב הלא הכל מאת השי"ת, כי הוא המשגיח, ומנהיג את כל העולמות כולם עליונים ומחמונים כרגונו ופפנו, ומסתמא זו הוא טובה גדולה לו, כדרכו להיטיב, ובהחשבו זאת, תיכף יצטל הנער ההוא:

והנה הרב הקדוש המפורסם מוהר"ר דוב צער זללה"ה אמר שכל המסעות שנסעו ישראל והכל עפ"י ה' יחנו ועל פי ה' יסעו ועל פי הענין, ובמקום שחנו ישראל, שם נפלו אומיות הקדושות בשצירה, וכשחנו שם ישראל, נתקן שם, וכנסע הענין משם, אז נסעו בני ישראל, למשל, ויחנו צדפקה או צרסה, שם נפלו אומיות דפקה או אומיות רסה בשצירה, וכשחנו ישראל שם, נתקן שם אלו האומיות, ונכתב צמורה ויחנו צדפקה או צרסה, או צשאר מסעות, וזהו תקנתם של אומיות, ולפעמים היו מתקנים אלו האומיות שנפלו

בשצירה, ונעשה צירוף אחר, וזה נקרא מוסצת שם הנזכר צמסעות, עכ"ד. ודפח"ס:

והנה צכאן הודיעך הכתוב, שצאו ישראל למרה, ולא היו יכולין להעלות אומיות מ"ס ר"ש ה"א מן השצירה, וזהו שאמר ולא יכלו לשמות מים ממרה, שלא היו יכולין לקבל השפע משם, ולהעלות אותן האומיות מן השצירה, ואם היה יכולין להעלות, היו ממתיקין אותן האומיות, והיו יכולין לעשות צירוף רמ"ה, אבל לא היו יכולין להעלותן, ונשאר שם מרה, וזהו שאמר על כן קרא שמה מרה, רצה לומר נשאר שם מרה, כי אעפ"י שנמתקו המים, כמו שכתוב ויורהו ה' עץ וימתקו המים, מכל מקום, לא היה על ידי תפילת ישראל, ולא על ידי פעולתן, אלא על ידי תלונתן, ועל כן לא נתקן שם האומיות, ונשאר בשצירה:

ואם היו ישראל חושצים שם, צראותם כי לא יוכלו לשמות מים ממקום זה, שהכל הוא מאתו ית', כי הוא המשגיח ומנהיג, וזו הוא צודאי טוצסם, היו הם ממתיקין המים, והיו מעלין האומיות מן השצירה, וזהו שאמר אם שמוע תשמע וכו', כי אני ה' רופאך, וידוע, כי אני נקרא מדת מלכות, הנהגתו של השם יתצרך, רצה לומר אם תחשוב שאני ה', זהו הנהגתי, והכל הוא ממני ה', רצה לומר שם הו"ה, זה רחמונת גדול וטובה גדולה, צודאי זהו רופאך, צודאי יצטל הנער:

וזהו ושמרת כל חוקיו, שאין צהם טעם, תשמור, מחמת שיהיה לך אמונה גדולה בהשי"ת, כל המחלה אשר שמתו צמנרים לא אשים עליך, כי כל המכות שהיה צמנרים היה מחמת חסרון אמונה בהשי"ת, כמו שכתוב בכל המכות (י, ג) וידעתם כי אני ה', אבל כיון שיהיה לך אמונה שלימה, לא אשים עליך, כי יהיה לך אמונה גדולה כל כך, וגם שתאמין בכל הדברים שיהיה לך, אף יסורים, שהם רפואה שלימה לך, כאשר נותנים לחולה הצריך רפואה, סמים מרים, וכשהחולה מאמין צרפואה, אינו מרגיש צמרירות הסם, כך אתה תאמין בכל הדברים כי אני ה' רופאך, צכל הדברים שיצוא עליך, ולא תרגיש צכל צצער היסורין, מחמת אמונת הרפואה, וצודאי יצטל הנער לגמרי צמחשצה זאת:

(אורח לחיים - זלצטשצו)

***

ויצעק אל ה' ויורהו ה' עץ וישלך אל המים וימותקו המים וגו' (טו, כה).

כאשר איש ישראל צועק היינו ויצעק אל ה', ויורהו ה' עץ היינו שהקצ"ה מורה לו נדיק שיתצק צצדיק הנקרא עץ כמ"ש היש צה עץ אם אין ושם מפרש רש"י אדם כשר, ואם מתצק צצדיק אז וימתקו המים היינו שהצדיק ממתיק הדיינים והופכס לחקדים.

(מאמר מרדכי)

***

ויאמר אם שבווע תשימוע בקול ה' אלהיך וגו' כל הבוזזלה וגו' כי אני ה' רופאך (טו, כו).

יש לפרש הסנויכות על פי המעששה שהביא הגאון נוהרש"ים מברעזאן ז"ל בהסכנתו לספר מונורת זהב (ליקוטי תורות מחדב הקדוש הרבי ר' זושא ז"ל) שפעם אחת חלה אחד מובני הגאון ר' שמוחה ראפאפארט ז"ל אבי"ד לבוב וביקששה אשתו הרבנית לנסוע להרבי ר' אלימולך וחרבי ר' אלימולך צינה לה את ברכתו שיתרפא ברפואה שלימה וסיוון נתן לה דכאשר תבוא הביתה תמוציא שם ג' רופאים וחס יחליטו על איזהו תרופה ליתן לו אז הוסיף הרבי ר' אלימולך שתיכף כאשר יתרפא יסע בוא אליו לשובת שבתו ואכן כך היה וזהו נסע אל הרבי ר' אלימולך ושם הגיד לו הרבי ר' אלימולך

וזהו 'זהמנ' היינו הפרנסה והשפע הצאה לו מן השמים 'הוא כזרע גד' ראשי תיבות ג'ומל ד'לים, היינו כפי מה שהוא גומל דלים ומרחם על הצריות, כך מרחמין עליו מן השמים, וקל להבין.
(דגל מחנה אפרים)

***

ויקראו בית ישראל את שמו בן והוא כורע גד לבן וגו' (טו, לא).

פעם בא רב מגליציה והוא נכדו של צדיק מפורסם מתלמידי הגוגיד מנאריטש, אל הרב הקדוש רבי ישראל מרוזין זצ"ל, וקבל הרבי את פניו בכבוד ובשמחה, כשהיה כוסב שאלהו לשלום קהל עדתו, התחיל הרב הנכבד לקטרג על הדור הצעיר. החסידים בשמועם זאת נאנחו, אולם מרן הסיק הסב את פניו נמנו ולא הוסיף לדבר אתו.

כשראה מרן שהחסידים תנחיים הסביר להם ואמר: דור הנודבר היה דור דעה (וזה"ק ח"ב סב), הלא הם קבלו את התורה כסיני והקב"ה המטיר להם לחם מן השמים, ומדוע לא שבעו רצון מלחם זה, מפני שהכון היה כזרע גד, ומהו גד שנגיד עוונותיהם של ישראל, ובכן אפילו הכן לא שבעה נפשם, מפני שהגיד עוונותיהם של ישראל.

(קונטרס תורה ומועצ"ט)

***

וטעמו כצפיונית בדבש (טו, לא).

איתא במדרש (שמו"ר פה ג) שהיו זמן כל מיני מטעמים, והיה כל אחד מישראל טועם כל מה שהיה רונה. ובמה קיימו אז את מצות גמילות חסדים, שהעשיר היה מלמד להעני את הטעם של המאכלים הטובים.

(ליקוטי הרי"ם)

***

ויהי ידיו אמונה וגו' (יז, יב).

ומרגם אונקלוס והוא יהוה פרישן צללו וגו'. שמעתי שהרצ הצדיק רבי פנחס מקארין פעם אחת היה נצרך צענין עבודתו לה', והבין שנחון לו ליסע להבעל שם טוב, אך לא היה לו על הוצאת הדרכ. ופתאום שמע שהבעש"ט צא לעירו, ורץ אליו בשמחה,

והנה כל אנשי שלומו מקבלים שלום, והוא אומר לפניו מורה על פסוק ויהי ידיו אמונה וגו'. ואמר, לפעמים יקרה לאדם שנצרך מעט צענין אמונת השם יתברך, התקנה לזה, שיבקש רחמים מהשם יתברך שיחזק אותו באמונה, כי ידוע שעמלק הרשע הקר את ישראל מאמונתם הגדולה שהיה להם צהשם יתברך, כמו שכתוב מקודם ויאמינו צה', ועמה אמרו היש ה' בקרבנו,

וזהו אשר קרך צדקך, ולימד אותם משה רבינו עליו השלום לתקן את עצמם, על כן פירש התרגום על ויהי ידיו אמונה והוא יהוה פרישן צללו,

וכאשר שמע הר' פנחס זאת, נהפך תיכף לאיש אחר, ונתחזק באמונת השם יתברך לגמרי.

(בעל שם טוב - ילקוט חדש)

***

ויאמר ה' אל משה כתוב זאת זכרון בספר ושיים באוני יהושע וגו' (יז, יד).

שמעתי צהשם רבינו הצעל שם טוב הקדוש זלה"ה, מה שצריכין לנסוע לצדיק הדור ולא די צספרי מוסר לצד, זה מפורש צמורה ויאמר ה' אל משה כתוב זאת זכרון צספר ושיים באוני יהושע, אף שאמר ה' אל משה לכתוב צספר, ולכאורה די צזה, ועם כל זה אמר לו ושיים באוני יהושע, שידבר עמו פה אל פה, כי העיקר הוא מה ששומעין מצדיק הדור, כי משה היה צדיק הדור.
(בעל שם טוב - מגדל דוד)

***

ישורש מוחלתו נובע ממה שהסתכל פעם באיזו ספר חיצוני ואף שנתרפא אבל מישורש המוחלה דהיינו ממה שהסתכל אז בהספר החיצוני עוד לא נתרפא ועוד לא נטהר לגמרי ועל כן הוא צריך עוד לנסוע לאניפולי לאחיו הרבי ר' זושא ושם יתרפא גם מישורש מוחלתו הוא נסע לאניפולי וכאשר הגיע שמה לא הכיר איש ופתאום ראה לפניו איש זקן בא לנגדו והלה נותן לו שלום וקוראהו בשמו ואומר לו אני שמי זושא בא עמי לטבול בנקוה ומאז נתרפא לגמרי עד כאן תוכן המועשה עיי"ש. והמורם מזה שסיבת החולי נעוץ בישורש רוחני ממה שלא היו נזהרים באיזו מניעה מניצוונת תורתנו הקדושה ועל כן שפיר אמרה תורה אם שמוע תשמעו מתחילה ולא תסירו מדבר ה' אז כל המוחלה אשר שמתני במצרים לא אשים עליך גם אם חיי תכשלו פעם באיזו מניעה מניצוונת התורה על ידי התשובה הנה יתרפא מוחלתכם כי אני ה' זה מדת הרחמים אשר על ידי מדה זו דייקא מתקבל תשובת האדם וניתן בידו לתקן שורש החטאים ועל ידי זה הוא רופאך כי בתיקון שורש המוחלה דהיינו תיקון החטאים מניולא באה הרפואה

(בית יצחק)

***

מי יתן מותנו ביד ה' בארץ מצרים וגו' (טז, ג).

דאגתם של ישראל היתה על כבוד שמו, כי בעוד שבמצרים לא היה חסר להם מאומה, בשבתנו על סיר הבשר, אילו היה מותים שם היה ניכר לכל העולם שמייתתם הוא בהשגחה ולא במקרה אבל כאן במדבר יתלו את סיבת מיתתם בגלל שהם חסרים מכל, ולכן מותו ברעב, וכולם יאמרו אך מקרה הוא ולכן אמרו מי יתן מותנו ביד ה' בארץ מצרים, כי במצרים ידעו כולנו שמוותנו ביד ה' ולא במקרה.

(אור פני משה)

***

ויצא העם ולקטו דבר יום ביומו למוען אנסנו הילך בתורתנו אם לא (טו, ד).

לרבי הירש מריינוב ז"ע בא אליו כפרי אחד שיתפלל שיהיה גשם ושהתבואה לא תישרף מזהום הגדול ואמר לו הרבי כתיב (ויקרא כו כג-כד) אם בחוקותי תלכו וגו' ונתתי גשמיכם בעתם, למה לי הפשטלאך, אמר הכפרי, בחוקותי לא בחוקותי אנו צריכים לגשם, כשמוע דברים הללו הלך הרבי לחדר מיוחד ולא נתן לבוא אליו איזה ימים בתוך כך שמוע המושגש מחסידים שמוספרים מזהרבי מוסאדיגורא שאמר על הפסוק ויצא העם ולקטו דבר יום ביומו למוען אנסנו הילך בתורתנו אם לא, העם הלכו לבקש בחינה למוען אנסנו כדי שירימו למעלה מלשון (במדבר כא ח) ושיים אותו על נס הילך בתורתנו בין שישמרו התורה כדבעי אם לא, וגם אם לא ישמרו חלילה, המושגש סיפר זאת לחרבי אם כן הוא אמר הרבי הצדק עם הכפרי וקיבל העולם בחזרה ובאותו שנה היה שפע גדול.

(גו יס"ד)

***

הנני מומטיר לכם לזום בן השיבים וגו' (טו, ד).

הנני משפיע לכם דעת, שתצינו כי הלחם הוא מן השמים.
(תורת אבות - רבי משה מקוברין)

***

למוען אנסנו הילך בתורתנו אם לא (טו, ד).

היינו שילכו צמורתנו אפילו זומן שהוא צחינת לא', שאין להם מוחין ודעת, והכל אללס לא, וככל זאת ישמרו את תורתנו, זהו עיקר הנסיון.
(תורת אבות - רבי מרדכי מלכותין)

***

והוא כורע גד וגו' (טו, לא).

על דרך (שנה קנ"א, ז) "כל המרחם על הצריות מרחמין עליו מן השמים", וממילא כפי רחמנותו על הצריות כך מרחמין עליו מן השמים, וככה הוא מעורר על עצמו רחמנות מן השמים.

טעם למנהג לתת פירוש וזרעין לצפרים בשבת שירה

מתאמרא בשם הגה"ק הרבי ר' מוענדל מרימנוב ז"ע לאשר מקובל כי דתן ואבירים רצו ברשעתם להכחיש דברי נביאות משה רבינו, וכאשר הגיד משה כי בליל יום השביעי לא ירד הכון כי שבי"ק הוא, המה עשו בתחבולותם וקנו בלילה ופזרו מוחמן שנשאר להם ולכל אי מוע"ש (לחם משנה על יומיים) על הארץ כדי שיוכלו להראות לפני העם שירד הכון בלילה ליל ש"ק. והצפרים לקטו זאת קודם אור היום, וכאשר רצו הרשעים דתן ואבירים בבוקר ש"ק להראות לפני העם הכון שהניחו בשקרותם לא מיצאו מאוכזה כי אכלוהו כבר הצפרים.

ופי' בזה ויהי ביום השביעי יצאו כון העם (איזה המיוחדים כנ"ל) ללקוט (מה שהניחו אתמול) ולא מיצאו (כי אכלום כבר הצפרים טרם בואם), ועל זה נאמר עד אנה מואנתם לשמור מצותי ותורותי (דקאי על הרשעים הנ"ל והמואנים ומסרבים) וזהו הטעם בפי' בשלח שקורין פי' הכון ע"כ נותנים להצפרים חלקם קצת ממואכלי שבת וזכר לנס.

(נימוקי או"ח)

***

שבת פרשת בשלח, נקראת שבת שירה. וברש"י מובאר (יד, ה) "ליל שביעי ירדו לים, בשחרית אמרו שירה, והוא יום שביעי של פסח, לכך אנו קורין השירה ביום השביעי" עכ"ל.

לכאורה קשה, מדוע נקראת שבת בשלח "שבת שירה", הרי אמרו שירה בזמן אחר לגמרי? ותר"ץ הרבי מרוזין ז"ע, ע"פ מה דאיתא במסכת ברכות (ט:): נאימתי קורין שמוע בשחרית וכו' עד סוף שלוש שעות, והקורא נוכח ואילך לא הפסיד כאדם הקורא בתורה. וביאר הדבר, להיות שיש זמנים שהם מסוגלים לדברים שונים, כדאיתא (בר"ה יא.) בניסן נגאלו ובניסן עתידין להגאל, היינו דחודש ניסן הוא זמן המסוגל ביותר לגאולה, וכן בתענית (כט:): דחודש אדר יש בו סגולה דאדם שיש לו דין עם עכו"ם ידון עמו באדר שאז תקף מזליה.

והסגולה והכוחות הללו מתעוררים ג"כ ע"י מה שקוראים בתורה באותו הזמן, לכן כאשר קוראין בתורה ענין יציאת מצרים מתעורר כח הגאולה שיש בזמן הזה, דהקריאה מעוררת את הזמן.

ועפ"י ז"ב כוונת המושג דהקורא נוכח ואילך לא הפסיד כאדם הקורא בתורה, היינו כנו אדם הקורא בתורה שמועורר הזמן, כן הקורא ק"ש נוכח ואילך אף שלא בזמן קבלת עול מלכות שנים לא הפסיד כאדם הקורא בתורה. ומועתה מכיון שבפרשת בשלח אנו קוראין בעניני יציאת מצרים וקריעת הים, וע"כ ראוי לעורר על עניני דיומא אלו, ולכן נקראת שבת זו שבת שירה.

(קול יעקב)

***

אדמו"ר הקוה"ט [הזקן] מסאדיגורא זלה"ה סיפר: פעם אחת בא לאדוני אבי ז"ע רב מפורסם לשבת שירה, ובשולחן הסחור שאל אדוני אבי ז"ע לאותו הרב, מפני מה נותנים לצפרים קאשיע בשבת שירה, ושתק אותו הרב, ואמר אדמו"ר הק"י: וייל אז כוע גיט זיי די דינא קשיא, בלייבט אינס נאר דינא רפיא [=כשנותנים להם דינא קשיא ישאר לנו דינא רפיא].

ואחר זה שאל [הרה"ק מרוזין] לאותו הרב, מה הוא הענין שנאמר בפרק שירה כלבים אומרים שירה, איך אפשר שדבר נמוך ככלבים יאמרו שירה, וגם איך הוא אופן אמירת שירה שלהם והלא אינם בעלי דיבור.

אך הענין הוא, שכל דבר שבעולם, דומם, צומח, חי, מדבר, יש לו מלאך המנהיג, ואתו המלאך המנהיג אומר השירה השייך לאותו הדבר שהוא ממונה עליו, וכן כל מלאך אומר שירה בעד האומה שהוא ממונה עליה, וישראל שאין להם מלאך ממונה עליהם, כידוע שהם עם ה', צריכים הם בעצמם לומר שירה להי' כל אחד עבור עצמו.

וכל זה הוא טוב לזה שבכוחו ויכולתו לומר שירה להקב"ה, אבל וואס קען נעביך טועה דער וואס קאהן אליין גיט זאגן קיין שירה להשי"ת, איז די עצה אז דיא פראסטע יודען וואס קענען גיט זאגן קיין שירה פאר זיך להשי"ת, אז זיי זאלן גלויבן אין צדיק הדור, ויאמר הצדיק הדור שירה בשבילם להשי"ת.

אבער דאס איז גיט פאר דעם יוד וואס גלויבט אין צדיק הדור, אבער דער וואס גלויבט גיט אין צדיק הדור הרי הוא גרוע מכלב [=אבל מה יוכל לעשות זה שאינו יכול בעצמו לומר בעצמם שירה להשי"ת, אזי העצה היא שפשוטי העם שאינם יכולים לומר שירה להשי"ת, שיאמינו בצדיקי הדור, והצדיק הדור יאמר שירה להשי"ת גם בשבילם,

וזה טוב רק ליהודי המאמין בצדיק הדור, אבל זה שאינו מאמין בצדיק הדור אזי גרוע הוא מכלב], כי הכלב שאינו יכול לומר בעצמו שירה, אומר המלאך בשבילו, אבל יהודי זה הרי מלאך אין לו, ובעצמו אין ביכולתו לומר שירה להשי"ת, ובהצדיק הדור אינו מאמין, הרי הוא גרוע מכלב. כן סיפר אדמו"ר הקדוש מסאדיגורא ז"ע ועכ"ל.

(תפארת ישראל)

***

חנושה עשר בשבת

חמישה עשר בשבת ראש השנה לאילן, ולא אמר לאילנות, ויש לרמוז בזה מה שקבלנו מרבותינו להתפלל בט"ו בשבת על אחרוננו כשר יפה ומהודר שימין השי"ת צעמ הממטרך למנוה כי הנה זה היום אשר עולה השרף צאילנות והוא כפי הזכות של כל אחד מישראל הנה מה טוב ומה נעים שימלל האדם ציוס ההוא ראשית יסוד צמיתה שימין לו השי"ת לעמ הממטרך את הפרי עץ הדר והנה תפילתו מעשה פירות והו שרמנו התנא (במשנה) צאומרו לשון יחיד לאילן, להורות על האילן המיוחד המצוה צמורה למנוה. (כ"י ששכר)

***

שצט הוא ר"ת ש'מרים צ'רכס ט'הרס והנה שהזמן מסוגל לצוא לידי טהרת הלב, ושלא להיות משוקע צטומאה, ועי"ז יוכל לצוא לקדושה, וזמן שהוא ראש השנה לאילנות הזמן מסוגל לבקש על פירות טובות שהם זרע של קיימא צניס עוסקים צמורה וצמאות.

(עטרת ישועה)

***

פעם בא חסיד אל הרה"ק רבי יצחק מסקווירא זצוק"ל לימים הנוראים והחגים. אחר החג כשרצה לחזור לחזור לבייתו, לא נתן לו הרה"ק לחזור עד אחר ט"ו בשבת, ואמר לו: עד עכשיו לא יכולתי לפעול עבורך שנה טובה, וכעת בט"ו בשבת כבר פעלתי עבורך, ולכן אתה יכול כבר לחזור לבייתך.

***

בספר פאר יצחק מסופר שעל שולחנו של הצדיק ר' יצחק אייזיק מזידיטשוב היו מסובין בחמישה עשר בשבת אורחים רבים, והצדיק היה מחלק להמסובים פירות. קרה פעם, שהאורחים היו מרובים מאד, ועל אף שעל השולחן היו ערימות של פירות, בכל זאת לא הספיק הצדיק לתת לכל דורש מפני ריבוי האוכלוסין. קם הצדיק ואמר, אם פירות אתם מבקשים, הבה ואגיד לכם איפה תמצאו אותם: "אלו דברים שאדם אוכל פירותיהם בעולם הזה וכו' ותלמוד תורה כנגד כולם", לנו ועסקו בתורה, ותמצאו בלי דוחק פירות הרבה. מלבד הקרן הקיימת לכם לעולם הבא.

***

הרה"ק מושינאווע זצוק"ל עוד בהיותו אבד"ק סטראפקוב, ישב על יד השולחן עם סיעת מרחמיהו חסידים ואנשי מועשה בט"ו בשבת ואכלו פירות, ואכלו פרי "אגנס אפפעל". בין המסובין היה איש אחד מבני א"י, שאל אחד מן היושבים את בן א"י האם יש פרי כזה בא"י. כשמוע מרן אדמו"ר שאלה זו קפץ וצעק על איש הזה "אם התורה הק' מועידה שלא תחסר כל בה, איך אתה מרדיב בנפשך לישאל שאלה כזאת". (דברי מנחם)

***

גביר אחד היה פעם בט"ו בשבת אצל הרה"ק הרמ"מ מקוקעק זצ"ל, וציוה הצדיק לתת לו בתורת כיבוד דג מלוח. הביאו את הדג המלוח, והרה"ק הוציא מוכנו את הביצים שקורין "רויגין", נתנם להגביר ואמר לו: "עם רויגין" (אכול ביצי-דגים) כשיציל דברי הרבי מחדהדין כנו "אתרוגין", השומעים לא הבינו פתרון הדברים. באותו שנה היה עת מלחמה בעולם ולא היה אפשרות להשיג אתרוג במדינת פולין, ואותו גביר שחה בחוץ

לארץ ועלה בידו להשיג אתרוג נאה ומהודר והביאו בשלום לרבו זצ"ל לקובצו. או אז הבינו הרמזו שרמזו הצדיק בט"ו בשבט, שכן מובאר בספח"ק שבט"ו בשבט יש להתפלל על אתרוג כשר.

***

אל הרה"ק רבי שמועון אודרבורגר זצוק"ל (מותלמידי הרה"ק מולובלין) בא איש סוחר לקבל ברכת פרידה, כי נסע לרגלי נוסחרו אל עיר טריעסט, הדבר היה אחר חג הפסח, ובדעת האיש היה להשאר שם עד קרוב לחג הסוכות, הרבי ר' שמועון ברכו לשלום, וביקשו שבהיות בעיר החייא שהיתה סמוך ונראה למוקום שגדלים האתרוגים, יקנה עבורו אתרוג מהודר.

בדרכו לטריעסט, עבר הסוחר גם בעיר אחרת, ופנה אל הרב דשם, וגם הוא ביקש מוכנו להמציא לו אתרוג על ימי חג, הסוחר מילא מושאלותם, וקרוב לימי חג, טרם ארו חפציו לחזור לביתו, הלך לשוק האתרוגים וקנה שני אתרוגים יפים להביא אתו חזרה.

בדרכו הביתה עבר קודם בעיר האחרת, ונכנס אל הרב דשם עם שני האתרוגים, והרב בחר לו אחד כרצונו. אח"כ בא אל רבי שמועון זצוק"ל עם האתרוג האחר, וכאשר הראה לו מזה שהביא, אמר רבי שמועון כמתרעם: זה האתרוג אינו שלי, אני בחרתי לעצמי בחמישה עשר בשבט אתרוג אחר, ולא זה. אמור נא לי, פנה אל האיש, מה היו מעשיך עם האתרוג שקנית.

סיפר האיש להצדיק דברים כהוונתו, שבדרכו היה אצל רב אחד, והוא בחר לו אתרוג אחד מהשניים, וזה השני נשאר בשבילו. אכן נודע הדבר, אמר רבי שמועון, האתרוג ההוא באמת שייך לי, כי בו בחרתי, ולא זה שהבאת. מיד כתב רבי שמועון מכתב אל הרב הלז שידע שהאתרוג הנמציא אצלו הוא שלי "כי אני בחרתי אותו בשבילי בחמישה עשר בשבט העבר" ועל כן תיכף עליו לשלחו בחזרה.

***

סיפר הרה"ק בעל שומרו אמונים ז"ע: פ"א נסע הבעש"ט הק' ז"ע בדרך ביחד עם תלמידו הרה"ק רבי משה ב"ר דן שהם מדאלינא זצ"ל, זאת היתה באמוצע החורף שהקור והשלג גדול מאוד, ובאמוצע נסיעתם נזכרו הלא היום הוא ט"ו בשבט ראש השנה לאילנות ואין להם שום פירות לברך כדי לקיים מנהגו של ישראל לברך על הפירות ביום הזה.

ציוה מרן הבעש"ט לנסוע מן הדרך ליגד אחד השדות, ונסעו כך זמן קצר, ופתאום הגיעו למוקום שאין שם שלג וקפירות רק אוויר חם כמו בקיץ מומש. ונכנסו לפרדס אחד מלאה עצי פרי הדר ולקחו מהפירות וברכו בשמחה רבה ואח"כ נסעו משם.

והנה הרה"ק רבי משה ז"ע לקח עמו לדרך כמה פירות משם כדי להביאם לביתו, ולא נתן לב בכלל לשאול את עצמו על הנפלאות הגדולות אשר נעשו כאן, כי כואן בא לכאן באמוצע חורף חזק וקשה פרדס כ"כ נהדר עם פירות, כי הוא היה רגיל מאוד בניסים ונפלאות כאלה אצל רבו מרן הבעש"ט הק' ז"ע, וחזרו משם לדרך המלך והמשיכו בדרך.

כשעמדו לנח קצת באמוצע הדרך, התחרט הרה"ק רבי משה למה לא לקח יותר מהפירות, והלך חזרה לחפש את הפרדס עם הפירות על אותו הדרך, אך לשוא, כי בשום אופן לא נמצא את הפרדס.

כשחזר למוקומו הבחין שאף הפירות שלקח עמו גם כן נעלמו, והצטער על זה ושאל את רבו הבעש"ט הק' על פשר הדבר. ענה לו רבו הק' כי הפירות נעלמו מועצמו, כי באמת לא היה שם מעולם פירות, רק היות כי היום הוא ט"ו בשבט ולא היה לנו שום פירות לברך עליהם, על כן המושכתי לשם פרדס מוארץ ישראל לעורך מוצה אבל לא להנות מוכנו באופן פרטי כי אין ליהנות ממועשה ניסים ולכן לא נמצאת את הפירות ואפי' הפירות שלקחת נעלמו.

***

פעם השתתף רבינו [מרן משינאווא זצ"ל] בסעודת ברית, והביאו לפניו אברך מוואסלוי שנכנס בו דיבוק ל"ע, ואחר כך הביאוהו לשינאווא. הדיבוק היה רשע גדול והצר לאיש מאוד, והכריחו לשאת קורות כבדים על כתפיו, וכמה פעמים הפיל את האיש ארצה בחוץ בקור החזק עד שכמעט יצאה נשמתו.

כמו כן לא סבל שום דבר שבקדושה, עד שאפילו בעת ששכב על פניו למוטה, הרגיש כשישמו עליו שמוות, וזרקם בבזיון על הארץ, ולעומת זה קיבל ברצון ובהנאה כתבי עת וספרי גויים.

הדבר נהפך למושק אצל הילדים ובתוכם מו"ח [הרה"ק ר' איציקל מפשעווארסק] זצ"ל שהתגרו עמו לשים עליו לפעמים דברים שבקדושה ולפעמים להיפך. האנשים שאלו אותו מה ראה על ככה לבוא לרבינו, השיב שהיה ביער ושמוע רעש בין האילנות, ועל שאלתו מה הרעש, השיבו לו שהרב משינאווא מתכונן לעשות קידוש. ודבר זה הביאו הנה. הדיבוק נשאר בשינאווא, ופעם אחת בליל שבת קודש בשעה שרבינו אמר "אדון כל הנשמות" קפץ האיש קפיצה גדולה שלא כדרך הטבע, ונפל לפני רגלי רבינו. גם בשעה שרבינו הכה בידו ובראשו כדרכו בקודש, צעק האיש "רבי, זה בוער" (כלשונו: עס ברענט). רבינו ציוה שישאר שם עד ט"ו בשבט, כי אז הזמן מוסוגל לישועה, וכן היה שבט"ו בשבט נסע מושם בריא כאחד האדם.

***

הרה"ק רבי נפתלי הירצקא מראצפערט זצ"ל היה נוהג לגמור את כל ספר תהלים ביום ט"ו בשבט שהשיית יעזור לו שיזכה בסוכות הבא לאתרוג נאה ומהודר.

פעם אחת אירע לו כי אחרי שאמר חצי תהלים באו אנשים שונים ולא הניחו לגמור התהלים. ובשנה הבאה היה האתרוג של סוכות נאה נפלא בהדרו ובמראהו, ואחרי שבירך עליו פעם אחת ונתנו לכמה אנשים לברך בו, וע"י מושמוש חיד נעשה צד אחד נוטה לשחרות, ואז הראה הרה"ק מראצפערט שכל האתרוג מהודר מאוד בצד האחד, ואמר זהו חלק האתרוג מוט"ו בשבט קודם צהרים (שהניחוהו לומר תהלים), והפכו ליגד האחר והראה שהוא נוטה לשחרות, ואמר זהו חלק האתרוג מוט"ו בשבט אחר הצהרים (שאז לא הניחוהו לומר התהלים).

***

ויש מרמזין ע"י מוש"כ (תהלים קכב) שבט"ו י-ה עדות לישראל להודות לשם ה', שבט"ו י-ה היינו י"ה שבט, ט"ו בשבט מועד לישראל להודות לשם ה'.

***

ישב לו כ"ק מרן אדמו"ר ה'ברכת משה' זצוק"ל בשולחן של סעודה שלישית בבית מדרשו שברח"ו רבי עקיבא בני ברק. נישג אליו יהודי לרבי ואמר לו, "אני הוא הפרי של ט"ו בשבט". חיד הרבי ושאל "מאי מושמועני" והיהודי סיפר: הן אח צעיר היה לו לסבך רבי דודיל בידרמן, ושמו רבי אלטר [רבי אלטר אברהם בעלאל נתן נטע]. רבי אלטר נסע לפולין, השתקע שם בעיר סוסנוביץ, ונודע בפולין בכינוי "הרבי מוארץ ישראל", כשהוא זוכה לפרסום כבעל מופת גדול.

רבי אלטר היה נוהג מידי שנה לקראת יום ההילולא של זקנו רבי דוד מלעלוב, לנסוע מוסוסנוביץ ללעלוב, ולשהות שם מוזי שבט עד ט"ו בשבט, אז היה עורך שם "שולחן פירות" לכבוד היום. שנה אחת ירד קור נורא לפולין, הדרכים היו מלאות שלג ובוץ בניידה ששייבשה את הנסיעות. וכשרצה רבי אלטר לגשת לסעודת ט"ו בשבט, נתברר לו כי אין בכל העיירה אפילו פרי אחד לכבוד בו את השולחן לכבוד ראש השנה לאילנות.

הכריז רבי אלטר באזני הקהל הקדוש: "מי שיביא לי פירות לכבוד ט"ו בשבט, אברך אותו בפירות". הכוונה היתה ברורה לגמרי, ויהודי אחד שלא היו לו ילדים שנים רבות אחרי נישואיו, הזדרז ונסע במאמץ גדול עד העיר טשעקצין, במרחק די גדול, קנה שם כמות הגונה של פירות ושב אתם ללעלוב. כולו מלא שמחה הביא האיש סלסילות טעונות עם פירות אל הרבי, כאומר "אני את שלי עשיתי, ברכני נא".

נתן בו רבי אלטר את עניו ובשרו נעשה חידודין. האיש כבר לא היה צעיר, וגם ינו עלומיה של העיר כנגדי שלו חלפו כבר כחזון...

ברגע הראשון עמד רבי אלטר כנהל ומשמועם על הבטחה שיינאה מפיו, אבל מיד התחזק וברכו ברכות גדולות שיוושע ויהיה לו זשיק. למחרת עלה רבי אלטר לצינו זקנו רבי דוד מלעלוב ועמו עשרה איש, ויחד אמרו תהלים והתפללו לישועת בעל טובתו. לאחר שנה נולד לבני הזוג, שכאמור שניחם היו מוגרים ביותר, בן זכר.

"אני הוא אותו בן" אמר האיש לרבי ה'ברכת משה', אני הוא פרי של ט"ו בשבט..."

***

(באהלי צדיקים)

הרה"ק רבי יחזקאל מקאזמיר זי"ע תקל"ב - י"ז שבט תרט"ו

הרה"ק רבי יחזקאל מקאזמיר זי"ע היה בנו של "הצדיק הנסתר" רבי צבי הירש זי"ע (שחיבר זמר לכבוד שב"ק ויסדו בעמקת ברמז על עשר ספירות הקדושים, ורשם בראשי החרוזים שמו צבי הירש בן שלמה זלמן שהיה אצל הבעש"ט זצוק"ל: מתוך נוסח שער ספה"ק "דברי ישראל") וממנו קיבל תורה.

עלה ונתעלה במעלות קדושים וטהורים בבית מדרשם של החוזה הק' מלובלין, המגיד חק' מקאזניץ, היהודי הק' מפרשיסחא והרה"ק רבי שמואל מקארוב (עליו העיד ש"נולד בתולדה בטבע להיות גב, ושבר את טבעו, ולקח את המדה זו לעבודת הבורא, ולכן כל עבודתו היתה בדרך גניבה והצנע לכת" דברי פרי ויצא עה"פ ויגנוב יעקב), עד שזכה להיות רבן של צדיקי וגדולי הדור, כמו בעל ה"תפארת שלמה" מראדומסק, הרה"ק רבי נתן דוד משידלאווצא (ראה דברי פ' שמות עה"פ של נעלין), הרה"ק רבי ישראל יצחק מראדושיץ, הרה"ק רבי עמנואל מפשעדבורז, הרה"ק רבי יעקב אהרן מאלכסנדר ה"בית יעקב", הרה"ק רבי מנחם מענדל מווארקא, הגאון האדיר בעל ה"נפש חיה" מקאליש, ועוד. זכ"ע.

צדיקים דברו בו נשגבות. רבו הק' מלובלין זי"ע קרא פעם לתלמידיו ואמר להם: מי שרוצה לתאר לעצמו את צורתו של אברהם אבינו ע"ה, הנה עומד אברך אחד מאחורי התנור בהצביעו על רבינו שהיה אז צעיר לימים "ויש לו צורה של אברהם אבינו" (גן הדסים, שש"ק ועוד; וראה "ישא ברכה" עמ' שיז).

הרה"ק רבי מנחם מענדל מקאצק זי"ע היה ממשיך ואומר: הראיתם מימיכם צפור שעומד על גג ומתבודד בפרהסיא לעין כל, כן הוא הקדוש, "עומד בתוך קהל עם ועדה וחי בהתבודדות"... (תורת יחזקאל עמ' קסט).

החל להנהיג את ישראל זמן מה אחרי הסתלקות רבו הק' מלובלין זי"ע, ועד מהרה נמנה על אחד מגדולי מאורי ישראל ומאבות החסידות בפולין.

היה מפורסם בדורו כאיש אלקים קדוש ונורא, פועל ישועות ובעל רוח הקודש; עומד אש עליו נשענו בני ישראל במשך שנות דור, כארבעים שנה. בתוך גדוליו וגאוני הדור אשר הסתופפו בצל קדשו, היו נוהרים לקאזמיר גם המוני בית ישראל, פשוטי עם ותמימי דרך, כולם באו ונקבצו אליו, נתחממו לאורו ונתקרבו על ידו אל הקודש.

תולדותיו כיוצא בו, הצדיקים הקדושים אשר בארץ המה, בניו: רבי דוד צבי מעיר-חדש, רבי שמואל אליהו מזאוולין (אבי שושלת בית מאדוויץ), ורבי אפרים מנאדוויץ, וחתניו: רבי משה דוד הכהן מקאלושיץ, ורבי אברהם מגיד מדוואהרט, זצוק"ל.

נסתלק מזה העולם ב"ז שבט תרט"ו. (וראה ב"נחמד מזהב" פ' ואתחנן מש"כ חתנו הרה"ק מקאלושיץ דיבוריו הקדושים קודם הסתלקותו, ובהערות "עפרות זהב" שם). מעט מזעיר מחידושו ודברי תורותיו החוצבים בלהבות אש, וקצת מנועם אמרותיו המתוקים לחיך, נלקטו בספר "נחמד מזהב" כן פזורים מהם בספרי תלמידיו, וביותר בספרי נכדיו הק' אדמורי"י בית מאדוויץ: דברי ישראל, אמרי שאול, ישא ברכה (בשנת תשל"ג נקבצו יחד בספר תורת יחזקאל י"ל ע"י מוסד הרי"ם לויין). (עלים לתרופה" בשלח תשנ"ט)

***

סבו של הרה"ק רבי יחזקאל מקאזמיר זי"ע, היה הרה"ק הצדיק נסתר רבי שלמה זלמן זצ"ל, אשר היה מבני חבורתו הקדושה של אור שבעת הימים הבעש"ט זצ"ל.

מסופר אודותיו פעם כאשר החברייא הקדושה רקדו בריקודין של מצוה, עמד הצדיק רבי שלמה זלמן זצ"ל מן הצד, ולא נטל חלק בריקודין, אלא רק הסתכל על המרקדים, והראה פניו עצובות וקודרות. כאשר הבעש"ט זצ"ל שם לב לכך, שאל אותו: למה פניך עצובות? ענהו רבי שלמה זלמן זצ"ל: "איך אשמח וארקוד, ואנכי הולך עירי בלי בנים אמר לו הבעש"ט זצ"ל: "טאנץ מיט חיות, וועסטו האבען חיות!" [תרקוד בחיות ואז תהיינה לך חיות],

ואכן צדיק גוזר והקב"ה מקיים, ברכת הבעש"ט זצ"ל התקיימה, ונולדו לו ארבעה בניו שנקראו בשמות של חיות, והם: צבי, לייב, דוב, זאב. אשר נתכנו לגודל קדושתם בכינוי 'ארבע חיות הקודש'.

***

בנו בכורו של רבי שלמה זלמן הי' הרה"ק צדיק נסתר רבי צבי הירש זצ"ל מק"ק ראטשווינז, אביו של הרה"ק מהרי"ח מקאזמיר זצ"ל, אשר חיבר זמר בשם 'חבצלת השרון' על קדושת יום השבת קודש. הזמר מלא רמזים בעמקות נפלאה על עשר הספירות הקדושות. וחתם שמו על השיר בראשי החרוזים: 'צבי הירש בן שלמה זלמן יצ"ל. נכדו, הרה"ק רבי שאול ידידי' אלעזר ממאדוויץ זצ"ל, חיבר פירוש על הזמר הק' אשר בו גילה צפונות, עומק כוונתו הק' בשירו שיר קודש לד'.

בנו הרה"ק רבי יחזקאל מקאזמיר זצ"ל היה רגיל לומר דברי תורה וחסידות בשמו, ופעם אמר, "שאם היה אביו חי אחרי פטירת הרבי מלובלין זצ"ל, היה הוא [הרה"ק מקאזמיר] הולך אליו ברגליו, לא רק בתורת כיבוד אב, אלא גם בתורת רבי". הרה"ק רבי צבי הירש זצ"ל נהרג על קידוש השם ביום כ"ח אלול שנת תקס"ד, בעת 'הריגת פראגא' לאחר שראש צבא רוסיא 'סוברוב' נצח את צבא 'קושציוסקי' מפולין, על נהר הוויסלה, וחיילי רוסיא ערכו טבח רב בתושבי המקום במשך שלשה ימים, והוא היה בין ההרוגים, ונקבר בבית העלמין דק"ק פראגא הסמוכה לעיר ווארשא. באותו זמן לא ידע איש את מקום קבורתו, ורק עבור שנים רבות אחרי פטירתו, עלה בנו הרה"ק מקאזמיר זצ"ל על בית העלמין, והכה במקלו על מקום א' ואמר: דא ליגט דער טאטע, ואז הציבו לו מצבת זכרון.

על מצבתו חרותות שורות אלה:

'עינינו זלגו דמעות על פטירת הצדיק יסוד עולם, נזר ישראל, בעל חבצלת השרון, בוצינא קדישא, חסידא ופרישא, עובד ה' באמת, איש אלקים מ' צבי בר' זלמן זצלה"ה. אביו של האדמו"ר הרב הצדיק הקדוש והטהור מופת הדור, כל רז לא אניס לי, מכל קצוי ארץ נהרו אליו לדרוש ולחסות בצל כנפי קדושתו, עטרת ישראל מ' יחזקאל זצלה"ה, מק"ק קאזמיר. בשנת תקס"ד לפ"ק. תנצב"ה.'

***

הרה"ק מו"ה רבי יחזקאל מקאזמיר זצ"ל נולד בשנת תקל"ב בק"ק "פלינסק". בהגיעו לגיל הנישואין נשא את בת הרה"ק רבי אברהם זצ"ל מעיר לוטמרוסק-לעלוב בנו בכורו של הרה"ק רבי אליהו זצ"ל, מגיד מישרים בק"ק דוואהרט בן הגאון הגדול רבי משה זצ"ל אבדק"ק דוואהרט, נכד הגאון עטרת תפארת ישראל מרן החכם צבי זצ"ל.

בזיווג שני היה הרה"ק מקוזמיר זצ"ל, חתן הגאון הגדול רבי משה זצ"ל אבדק"ק קיקעל, בן הרה"ק רבי אברהם זצ"ל הנ"ל.

בנעוריו נשאו לבו לדרוש את ד' וכיתת את רגליו לבית מדרשם של צדיקי הדור, ה"ה הרה"ק רבי ישראל המגיד מקאזניץ זצ"ל בעל 'עבודת ישראל', ואח"כ אל הרה"ק הרבי מלובלין זצ"ל, והיה אצלו מאלו דעיילי בלא בר, שהיה חביב עליו עד מאד, והיה נקרא בבית מדרשו בלשון חיבה 'דער הויכער פלינסקער' [הפלינסקר הגבוה], כינוי שקיבל מחמת שהיה גבה קומה במיוחד.

***

רבו המובהק הרה"ק הרבי מלובלין זצ"ל הפליג בגודל עבודתו וקדושתו, כמו שסיפר נכדו הרה"ק רבי שאול ידידי' אלעזר ממאדוויץ זצ"ל: "בפעם הראשונה בביאתו להרבי מלובלין זצ"ל, היה מחזיק את עצמו נחבא אל הכלים, ולא נודע טובו ומהותו לחברייא קדישא, ולגדולי החסידים שאצל הרבי. והנה אותו היום ראש חודש היה, וחגגו סעודת ר"ח בביהמ"ד, כאשר הרבי מלובלין זצ"ל בראשם. והנה אצל השלחן נעלם כף של כסף. וכאשר לא ידעו את האיש הזה ואת שיחו, והיה הולך בבגדים קרועים, חשדו בו, ואמרו זה לזה: "אחרי השלחן נדע מה לעשות בו".

והרה"ק מקוזמיר זצ"ל בעצמו סיפר כך: באותו זמן הייתי מפחד מאד, וראיתי שהרבי ירגיש בדבר, לזאת הלכתי להיחבא תחת התנור והכירי. אז אמר הרבי מלובלין זצ"ל אל החסידים: "אתם רוצים

לראות צורת אברהם אבינו ע"ה, לכו תחת התנור והכירים ותמצאנו", אז נבהלו כולם ממנו.

ואמר עוד הרבי מלובלין זצ"ל: "אם תשאלו מנין אני מכיר בצורת אברהם אבינו, אספר לכם, כי בימי נעורי נחבאתי בעליית בית הכנסת, ולמדתי שם בלילה. פעם למדתי כל היום וגם הלילה, והנה לפני עלות השחר, נפלה חולשה בלבי והתעלפתי עד כדי פישוט ידיים ורגלים ארצה, עד שפתאום פתחתי עיני וראיתי עומד לפני אדם רחב מתנים וזקנו מגודל, ואמר לי: "קום על רגליך ותחזק". ומיד שבה רוחי, ושאלתי: מי אתה? והשיב לי: "אני אברהם אבינו". ומיד נעלמה אותה הצורה, ומני אז אני מכיר וזוכר צורת אברהם אבינו."

***

פעם כאשר בא הרה"ק רבי ישראל המגיד מקאזניץ זצ"ל לבקר את הרבי מלובלין זצ"ל שהיה חברו, בעת ההיא שהה הרה"ק מקוזמיר זצ"ל בלובלין.

תחת אחד השיחים אמר הרה"ק הרבי מלובלין זצ"ל אל הרה"ק המגיד מקוזניץ זצ"ל: "יש לי בין תלמידי שלושת האבות, אבל את אברהם אבינו, לא אוכל להראות לכם". אחר כך מנה שבחן של התלמידים שהיה להם בחינות האבות, וחשב את הרה"ק מקוזמיר זצ"ל בבחינת אברהם. וחסידיים אמרו: שהטעם שלא רצה להראות את הרה"ק מקוזמיר זצ"ל להרה"ק המגיד מקאזניץ זצ"ל, כי הרה"ק מקוזמיר זצ"ל נסע בימי נעוריו להמגיד מקאזניץ זצ"ל, ואחר כך נסע ללובלין.

[וביאר הרה"ק רבי שאול ירידי אלעזר ממאזניץ זצ"ל את כוונת דברי הרה"ק הרבי מלובלין זצ"ל שהמליץ על הרה"ק מקוזמיר זצ"ל שיש לו צורת אברהם אבינו ע"ה, שהכוונה שיש לו צורת אברהם אבינו ברוחניות, על פי מדת החסד שהיה לו, כידוע ומפורסם גודל טובו, והיה דרכו להתבטאות אל החסידיים בלשון חביבות, באמרו בזה"ל: "ליעבעע יודישע קינדרלעך".]

***

קדוש בבית דין של מעלה

עוד המליץ עליו רבו הרה"ק הרבי מלובלין זצ"ל, שבית דין של מעלה מעיד על הרה"ק מקוזמיר זצ"ל שהוא קדוש, כמו שסיפר החסיד המופלג ר' ישעי' לערמאן ז"ל, ששמע מאחיו הרה"ק ר' שמתה בונם לערמאן זצ"ל מקראשניעוויץ: פעם אחת נסעו חבורת חסידיים וקדושי ארץ, לקבל פני רבם הרה"ק הרבי מלובלין זצ"ל. מדי הילוכם בדרך נזדמנו יחד הני ריעים נאמנים וידידים, ה"ה הרה"ק רבי יחזקאל מקוזמיר זצ"ל, הרה"ק רבי ישכר בער הסבא מראדושיץ זצ"ל, הרה"ק רבי אברהם יוזפא מקאנסקאוואל זצ"ל.

טרם הגיעם לובלינה, אמר הרה"ק הרבי מלובלין זצ"ל לנאמן ביתו הרב החסיד הצדיק ר' מרדכי ראקיווער ז"ל שילך להכין סעודה גדולה עבורם, כי מן השמים נתגלה לו שיבואו שלשה אנשים חשובים, אשר הבית דין של מעלה מעיד עליהם שקדושים המה.

כאשר באו לבית הרה"ק הרבי מלובלין זצ"ל, כיבדם בסעודה גדולה, במשך הסעודה המתיקו סוד שיח, בדברי תורה וחסידות, תחת אחד השיחים אמר להם הרה"ק הרבי מלובלין זצ"ל: כתיב (בראשית י"ח, א) "והנה שלשה אנשים נצבים עליו". ולדעתי הכוונה לכם!!

***

בבית מדרשו של הרה"ק הרבי מלובלין זצ"ל, נתקרב ונתקשר גם אל הרה"ק ר' יעקב יצחק היהודי מפשיסחא זצ"ל, שהיה מאריות שבחבורה, והאציל עליו מקדושתו וחכמתו.

לאחר פטירת רבותיו הק' קיבל עליו את מרותו של הרה"ק רבי שמואל מקארוב זצ"ל שכאשר עוד הסתופף בצל הרה"ק הרבי מלובלין זצ"ל היה מבני חבורתו, ויצק מים על ידו עד שהיה לו לתלמיד מובהק. וכן היה תלמיד-חבר להרה"ק רבי יצחק מווענגראב זצ"ל שהיה מגדולי תלמידי הרה"ק רבי שמואל מקארוב זצ"ל.

רבותיו הק' השפיעו עליו מלא חפניים דקדושה, ומסרו אליו תעלומות חכמה, עד אשר סמכו את ידם עליו, להיות רועה עדת ישראל, כמו שסיפר חתנו הגאון הגדול רבי משה דוד הכהן זצ"ל אבדק"ק קאלישין שאמר לו חותנו הרה"ק מקוזמיר זצ"ל: כי כאשר סמכו אותו הרה"ק ר' שמואל מקארוב והרה"ק ר' איציקל מווענגראווע זצוקלה"ה, שפכו

בתוכו חכמה ורוח הקודש, כמו שממלאים חבית, ונעשה מלא חכמה, וכל דבר שהיה רוצה, היה מוצא בתורה.

***

לאחר חתונתו קבע מושבו בעיר מולדתו פלונסק, וממון שלא רצה ליהנות מכתרה של תורה, לכן פתח חנות למכירת צורכי סנדלרים, והתפרנס מיגיע כפו.

אך, עשה תורתו קבע ומלאכתו עראי, והקדיש את רוב שעות היום והלילה ללימוד התורה ועבודת ד', פעמים הרבה, כאשר באו אליו קונים לקנות ממנו סחורה, אמר להם: "למה אינכם הולכים לקנות אצל שאר הסוחרים? הלא גם להם נצרך פרנסה!" התנהגותו בדרך החסידות, עוררה עליו את חמת ראשי העיר, עד שהוצרך לעזוב את העיר, ועבר לעיר 'שעננה' במחוז ראדום.

***

ממלא מקום רבותיו

לאחר פטירת הרה"ק רבי יצחק מווענגראב זצ"ל בשנת תקפ"ב התחיל לרעות צאן קדשים, ונסעו אליו בני החברייא קדישא, חסידיים ואנשי מעשה, גדולי מצוקי ארץ.

בשנת תקפ"ו קבע את חצירו בעיר קוזמיר, והתפרסם שמו לשם ולתהילה, בעבודתו וקדושתו.

***

בפי צדיקי דורו

כן היה נערץ ונקדש בפי צדיקי דורו, כמו שסיפר החסיד המופלג ר' יוסף דוד קלופמאן ע"ה ששמע מפי הרה"ק רבי מנתם דוד הכהן זצ"ל אב"ד דק"ק סאבאטא וקאנסטאטין שאמר לו הרה"ק רבי חנוך העניך הכהן זצ"ל מאלכסנדר, בשם רבו הרה"ק רבי מנחם מענדיל מקאצק זצ"ל שאמר על הרה"ק מקוזמיר זצ"ל: שהוא כציפור בודד על גג

ואמר הרה"ק מקאצק זצ"ל: "הראיתם מימיכם צפור שיוכל להיות לו התבודדות על הגג בפרהסיא, לעיני כל הרואים, ומדה זו היתה לו להצדיק ר' יחזקאל זצלה"ה מקוזמיר שהיה עומד בתוך קהל ועדה, והיה לו התבודדות".

פעם בא הרה"ק רבי שלמה לייב מלענטשנא זצ"ל לעיר קאזמיר, כאשר עמד ליכנס אל חדר הקודש פנימה, חלץ את מנעליו, ואמר הפסוק (שמות ג, ה) "של נעליך מעל וגליך, כי המקום אשך אתה עומד עליו, אדמת קודש הוא".

פעם כשנסע רבינו אל הרה"ק רבי יוסלי' הגוטער יוד מניישטאדט זצ"ל, דברו יחד מקדושת אביו הרה"ק מקוזמיר זצ"ל. אמר הצדיק הר' יוסלי זצ"ל: מי ימלא מקדושת אביכם, בהיותי בקאזמיר, סיפר לי הרה"ק מקוזמיר, איך שפעם אחת ביוה"כ בבוקר מחמת חובת קדושת היום לא נתן לנפשו שינה כל צרכו, והקדים ועמד משנתו רבע שעה קודם, וחסר לו הרבע שעה שינה זו כל השנה.

***

הסתלקותו לשמי רום ביום י"ז שבט תרט"ז נצחו אראלים את המצוקים ונשבה ארון האלקים, בהיותו זקן ושבע ימים בן פ"ד שנים, כולם שוים לטובה. ראשי החברא קדישא, התיישבו לדון בדבר מקום קבורתו, היות שבית החיים הישן דק"ק קאזמיר כבר אפס מקום מהכיל, ובתקופה ההיא חינוכו בית החיים חדש, לכן היה ברצון קצת מראשי החברא קדישא, שהרה"ק מקוזמיר זצ"ל ימצא שם מנוחה נכונה, כדי שבית החיים החדש יתקדש על ידי מקום קבורתו.

לעומתם, טענו אחדים מראשי החברא קדישא, שכבודו של האי סבא קדישא, שיקבר בבית החיים הישן, מקום אדמות קודש שבו באו לקבורה הקדושים שנהרגו על קידוש השם בעיר קאזמיר, על ידי חיילי סטעפאן טשארניעצקי. אבל הרי הבית החיים כבר אפס מקום, ולא מצאו מקום לקברו, עד שהחליטו לקברו בהטהרה שטיבעל שבראש ההר, ושם נטמן גופו הטהור.

***

בית מקום מנוחתו נחרב כליל בימי צער וזעם, בימי מלחמת העולם השנייה, על ידי הנאצים הארורים. לכבודו של הרה"ק מקוזמיר זצ"ל, הקדישה מלכות פולין את בית מקום משכנו, למקום כבוד והיסטורי,

ועמד עוד עד פרוץ מלחמת העולם השנייה, ואנשים רבים באו לראות את ביתו.

***

הרי תיאור חי מעדותו של מר משה פיינקנד ע"ה, בספר 'גוטע יודען אין פוילען, ווארשא תרצ"ו. שביקר בבית מעון קדשו, ורשמו עלי גליון [תרגום מאיריש]

הרבי רבי יחזקאלע מקאזמיר ה" עני ואביון גדול. רואים גם כיום ה'חדר' יחודי בקאזמיר כאשר ליד החלון שפונה לחצר עדיין עומד כבימי חי הרבי, הכסא השבור שהרבי ישב עליו ליד השלחן עם פמוטי החרס שהם כבר שחורים מיושן. ליד הכסא תולה על הקיר הכובע הרחב המרופט והמקל שהי' עושה אתו מופתים כאשר הי' מגרש נשמות התועות שנתן להן תיקון ושלח אותן למנוחת עולמים.

ליד העמוד, עומד ארון הקדש שבור ולידו רואים את "מטת הסדום שבו הי' הפלינסקאי הגבוה מנמנם כאשר רגליו מזדקרות מחוצה לה, וכך הי' חי חיי גלות בחיים של פרישות וקדושה. על המטה הענייה מונחת לה שמיכת נוצות שבלה מיושן שהרבי הי' מתכסה בה, ולידה ליד ראש המטה תולים ה'בעקישטעס הארוכים דקי הבר שאותם הי' הרבי עוטה על גופו, מלבד זאת יש שם עוד חפצים ישנים ועניות... בתנאים כאלה הי' רבי ר יחזקאל חי את שמונים וכמה ימי שנותיו עלי ארמות.

***

ותנה תיאור דיוקן רבינו בעטו של הרב החסיד ר' אהרן וואלדען זל, בספרו 'שם הגדולים החדש' (בערכו את קט"ו).

הוא הרב הגדול המפורסם בישראל, צדיק יסוד עולם, מופת הדור והדרו, נזר ישראל ותפארתו, בוצינא קדישא, חסידא ופרישא, נודע בשערים גדולתו ותפארתו בקודש, כי מימי נעוריו פרש עצמו מעניני עולם הזה, להיות עובד ה' באמת, ושמש ת"ח הרבה קדושי עליון, ובכל כוחו מסר את עצמו במסירת נפש על כל דבר, וכל מניעות העוה"ז כלא היה בעיניו, עד כי זכה וזיכה את הרבים ללמדם דרך ה' ויראתו הטהורה, ורבים מישראל התקבצו אליו לשתות בצמא דבריו הקדושים, ולהדריכם בדרך ישרה על מבועי התורה ועבודה, ולחסות בצל כנפי קדושתו.

הוא היה תלמיד להרב הגדול איש אלקים קדוש מו"ה יעקב יצחק הלוי זצלה"ה הרב מלובלין, ותלמיד מובהק להאי חסידא קדישא נר ישראל מו"ה שמואל מקארוב זצלה"ה, ולהרב הגדול חסידא קדישא מו"ה יצחק מווענגראב זצלה"ה, זכותם יגן עלינו. וצדיקי הדור חבבו אותו למאוד, והמתיקו סוד עמו.

(היכל הבעש"ט י"א, מדור בני היכלא ע"י הרב צבי הירש שווארץ)

***

מעשה נורא מהס"ק הרה"ק רבי יחזקאל מקאזמיר זצוקל"ה זיע"א כאשר רבינו בעל ה'אמרי אש' זצוקל"ה אמר להרה"ק ר' יצחק ליפא פישבין שיחי שיספר זה בתוך הטיש של ה'א"צ הילולא של הרה"ק רבי יחזקאל מקאזמיר זיע"א י"ז שבט תש"מ. נענה האמרי אש בזה"ל: שטייא און, דאס איז תורה דאס איז תורה ג"פ (עמוד על רגליך לספר המעשה כי הרי זה תורה).

סיפור זה המעשה סיפר איש מקובל מירושלים ה"ה הרב הצדיק רבי אלעזר גבירץ זצוק"ל והוא הכיר היהודי בעל המעשה. פ"א שהי' הרה"צ [הס"ק זיע"א] בטיש ערך שלחנו הטהור שהי' שם כמה מאות אנשים ופתאום הגיע שם אדם אחד שאף אחד לא הכירו ואף פעם לא הי' שם ועמד מול רבינו הק' והסתכל מאד כל הזמן ורבינו עצמו המשיך בזמירות ושירות ואח"ב בירך רבינו ואמר א גיטען שבת ונכנס לחדרו, ואתו אדם הלך ולא שאלו אותו כלום, ולא דיברו עמו מילה אחת, וכן בשבת בבוקר חזר על עצמו אותו דבר שאותו אדם עמד ממול כל הזמן עומד ומסתכל חזק וכן בסעודה שלישית כשהרבי מסביבו מאות חסידים ואנשי מעשה שוב בא אותו אדם וכשהחשיך כבר הלילה ונהגו אז להדליק נרות על השלחן ולקח אותו אדם הנר אצלו בשביל לראות הרבי ואח"כ אמר הרבי תורה עם בכיות של דביקות בקול ונעימות עד ששכחו כ"א מה עמו רק להתדבק ברבש"י, ופתאום נשמע קול מן הרבי מה אתה מסתכל אינך מכיר אותי ומיד ביקש הרבי מים אחרונים וברך והתפלל תפילת מעריב ועשה הבדלה.

היה שם יונגרמאן אשרפע חסיד שהיה מוכרח להבין מה הרבי רצה במילים אלו ומה התכוון רבינו זה לא דיבורים פשוטים ותמוהים עד

מאד והי' חייב להבין זה. והלך אחרי אותו אדם וכשבאו לרחוב צדדי חשוך שאף אחד איננו, ניגש אליו ושאלו פנים אל פנים מה היה בינך לבין רבינו הקדוש והאישי ההוא ענה בקיצור דיבורים חטופים ואמר שזה כבר מעשה ישן והיונגרמאן החסיד לא הסתפק בזה וא"ל אני רוצה לדעת מה הי' ענה לו א"כ אתה צריך לטרוח לבוא אלי לאכסניה שלי ושם אוכל לספר לך מן העניין המעשה הנ"ל באריכות.

החסיד לא יכל להיות רגוע מן הדיבורים של הרבי והלך עמו לאכסניה ושם ביקש אותו אדם שיגישו לו ולאורח החסיד תה והתחיל לספר וא"ל אני כבר בעולם האמת יותר מעשרים ושניים שנה נפטרתי ואותו חסיד קם ונהיה אויס זיך בפחד ובהלה ומישש בו האם יתכן מדבר כאן חי או אדם מת שנפטר לעולמו אז אמר לו לאז מיר ראדין וועסטו אליין אלעס פשטייען (הנח לי לדבר ואז תבין),

לפני 22 שנה הייתי מלמד לא היה לי פרנסה רק קצת שוורצע קאווי ולחם יבש שחור הי' לי ולאשתי פערל ולשני ילדי אף פעם לא התאוננתי ולא מיררתי הייתי תמיד שמח בחלקי אף פעם לא היה לי בשר ודגים וקיבלתי החיים בסבר פנים יפות, פ"א קיבלתי דלקת ריאות והדוקטורים נתנו כדורים לא היה צריך להיות חכם גדול כדי להכיר על הרופאים שאינם נותנים סיכוי להסתובב עוד כאדם חי, ולאנשי המשפחה הם אמרו שזה הולך ומיטיב ובעוד כשני ימים יבריא לגמרי ויחזור הביתה. קשה הי' לתאר שאברך בן 22 יעזוב העולם וישאיר אלמנה עם שני יתומים קטנים.

וממשיך אותו אדם שזה ידוע שלאחר פטירתו של אדם המת אינו יודע שמת ובטוח שהוא חי עדיין בעוה"ז, ואני ג"כ חשבתי שאני חי רק שאין בכוחי לקום ודימייתי שהמשפחה לא רצו לשמוע אותי מה שאני אומר להם והזמינו הברא קדישא והתחילו בעבוה"ק חסד של אמת והאשה והילדים ככו ואז התחלתי להבין שאני נסתלקתי וחשבתי איך זה איזה טרגדיה אברך צעיר כמוני עם יתומים קטנים נפטר או ויי מה יהיה עם הילדים עם חינוך הבנים מי יחנך אותם שילכו בדרך התורה ליידער הדור גלות, דור קשה, עושים מעשים אשר לא ייעשו, הדור גונב נשמות ומביאם עד שאול תחתית, אוי וויא מאן יונגע קינדער ווער ועט אייך אכטיג געבן (אוי ילדי הרכים מי ישיגח עליכם), ואמר עוד האמת שאדם קרוב אצל עצמו והייתי צריך לחשוב על הנשמה שלי אבל כל מחשבותי היו על חינוך הבנים יכול להיות משום שהייתי מלמד וזה הי' לי שברון גדול כל הזמן.

הנשמה שלי הרגישה שהסירה הלבוש מהגוף והרמ"ח וכדו' התחילה לעלות מעלה מעלה לעוף למעלה והתחילה לסוב ולסובב מה יהיה עימה מי מכירה והיכן תהיה מה יהיה בסופה הרגשתי שזה אחרת מקודם ולא ידעתי מה זה פתאום עליתי מעלה וראיתי אלפי אלפי נשמות שנמצאים שם וניסתי לעצור,

פתאום נגש אלי יונגרמאן ושואל אותי מה אתה ולהיכן אתה הולך ופתאום אני רואה שאני מכירו ושאלתיו אולי תגיד לי היכן אני יכול לדעת ולהבין למה לקחו נשמותי מהעוה"ז בימי הנערות שלי איך יכלו לעשות את זה מי ישיגח על ילדי שילכו בדרך הש"ית וענתה לי הנשמה הזאת אתה נמצא בעולם הנשמות והצביע לו על מרחק מכאן שם יושב ב"ד של מעלה ודן כל מי שצריך להתנקות מהעוה"ז ומי נקי וראוי לעוה"ב ג"ע, ואני יגלה לך סוד כיון שזה יביא לכם הרבה לתועלת תלך שם הלאה רחוק שם יושבים דיינים וביניהם יושב אחד מצדיקי הדור שהוא חי בעוה"ז ותגש שם הוא יוכל להועיל לך שהוא כ"כ נתעלה ולקחו אותו לאחד מן הדיינים של ב"ד של מעלה כולם נמצאים שם עם הנשמות לבד והוא נמצא עם הגוף והצדיק הדור יושב שם רק ללמד זכות כיון שהוא נמצא בתוך הסתרות עוה"ז והוא יוכל יותר להבינם וע"י יצא לכם משפט צדק והאלטמאן נעלם פתאום.

התחלתי ללכת לכיוון אותו מקום עד שמצאתי וראיתי אותו מקום נורא ועמדתי רחוק מן הצד והלכתי לחפש ביניהם מי הוא הצדיק הדור שם וזה לא לקח הרבה זמן עד שגיליתי וקורא לי מרחוק הדיין האמצעי ואומר לי מה אתה רוצה? בשפה מאד עדינה ורגישה ואני התחלתי מאד לבכות בכל כוחי ולא יכלתי להוציא מפי שום תיבה מרוב

התעוררות ורגש ואמר לי בנחת שהוא ישמע מאד לבקשתי נטלתי כל כוחותי בכל עוז והתחלתי להגיד הדברים לפני הבי"ד של מעלה ולא יכלתי עד שזעקתי איך יכלו לקחת אותי כי"כ צעיר מהעוה"ז ולהשאיר ילדי יתומים לבד ללא שידריכו אותם.

והצדיק הדור שואל אותי האם אין כוונתי רק לילדים שלי שיהיה ערליכע קינדער ולא יותר ועניתי ודאי איזה חיים היה לי אם לא אלו של חינוך כל חייו היו עניות ורחקות רק בשביל חינוך הילדים רק בשביל להקים דור, וראיתי בעיני איך שהצדיק מתדיין עם הדיינים ביניהם על הדין והפסק ואז הצדיק הדור קורא לי אליו שאתקרב ואומר לי בהאי לישנא: דבריך הברורים והטהורים שיצאו מפך מראים שהם אמת לאמיתם והחליטו להשאירך בעוה"ז עוד 22 שנה: הח"ק וכל מי שליווה אותי בלוייה נשתוממו איך שאני פתאום מתיישב כולם התחילו לברוח ואני לבד נשארתי שם עם מאות מציבות הכל זכרתי וידעתי כל הקורה אותי.

וכשנהיה לילה קמתי והלכתי לביתי כמובן איזה רעש נעשה בכל גאליציע ובכל העולם מעשה של תחיית המתים אבל עם הזמן הסיפור נשכח, אבל אני בעל המעשה לא שכחתי וכל הזמן רציתי לדעת מי הוא הצדיק הדור וזכרתי טוב כל הדברים כאילו עכשיו קרה הדבר מה שאמר לי הזקן למעלה שזה הצדיק חי כאן בעוה"ז והייתי חייב להכירו ולהודות לו ולחזות בזיו קודשו מי זה יכול להיות שהציל את חי והתחלתי ליסוע בכל גאליציע ובאזערין ממקום למקום בכל המקומות והציור של צדיק הדור עמד כל הזמן לנגד עיני, ואחרי הרבה זמן נתעפתי מלחפש ולא למצוא והתחלתי לשוב לעירי אבל לא הסחתי דעת מן זה הצדיק וכל פעם שבא אדם מבחוץ שאלתי אותו וסיפרתי לו המאורע אולי יוכל לומר לי מה הסיפור הנורא הזה והתחלתי קצת לשכוח מן הצורה של הצדיק.

וכשנהייתי בן 44 נזכרתי שהצדיק אמר לי והבטיח לי 22 שנה והנה הם הולכים להתמלאות ואיך אוכל להסתלק מן העולם ללא לראות הרבי וללא להודות לרבי על ה 22 שנה והתחלתי ללכת לכל הבתי מדרשים לשאול ולחפש אולי מכירים ובעיר שלנו זה עיירה קטנה ואין הרבה אורחים שיודעים והי' מאד קשה מאד הצטערתי עד שפגשתי מישהוא פוילישע יונגערמאן אורח שהגיע לעיירתי וסיפרתי לו כל המעשה ושאל אותי אולי אתה יודע איך הי' נראה אמרתי לו מה השאלה הוא כל הזמן עומד מול עיני אמרתי לו סימנים אבל הסימן המובהק יותר שהוא ישב עם הדיינים והי' גבוה מאד יותר משאר הדיינים והקפלייטישיס שלהם לא הגיעו לראשו א"כ אמר לי אני יודע מי זה הרה"ק והרה"צ ר' יחזקאל מקוזמיר, ואמר לי שמי לא יודע הצדיק הכי גבוה בדור שכשהכינו לו כובע היו צריכים הזמנה מיוחדת וכשעשו לו מקל ג"כ היו צריכים להביאו ממקום מיוחד משום גבוהו (המקל נמצא כיום אצל כ"ק מרן ארמור"ר שליט"א שהוא גבוהה עד מאד, יחד עם מקלו של רבינו הק' בעל הנוע"א זיע"א)

הלכתי מיד לפולין עזבתי הכל עד שמצאתי המקום והגעתי לאכסניה והלכתי לשבת לרבינו ובליל שבת לא הכרתי את הרבי שלא הי' נראה כמו שזכור לי במוח ולא יכלתי להחליט רק עריבות הקול קצת הי' זכור לי וכן בסעודה השניה ובסעודה השלישית בתוך ששמעתי התורה והשמיעם הדברים נוראים נזכרתי איך שהרבי התדיין כן בעריבות וקדושתו בעולם ההיא ובאותו רגע שרק הבנתי שהוא צדיק הדור שאמר למעלה להוסיף לי עשרים ושניים שנים ובאותו רגע בתוך דברי התורה אמר במילתא בתמיה רבינו הק' וואס קיקסטו מיר נאך דו קענטסט מיר נישט (מה אתה מסתכל עלי האם אינך מכיר אותי).

כ"ז סיפר אותו אדם לאלעזר גבירץ שהי' שם בשעת מעשה בשבת וגם ראה את האיש בעל המעשה זיע"א.

(קובץ דברי תורה וסיפורי נפלאות מהרה"ק רבי יחזקאל מקאזמיר זיע"א, ע"י הרה"צ רבי יהודה לייב טאוב שליט"א בן כ"ק ארמור"ר מקאזמיר שליט"א)

***

פעם אחת בא לפניו איש אחד לשאול את עצתו בעניני מסחר, ולא ענהו. וכאשר התמהמה האיש בבית הרה"ק, ראה כי בא לפני הרבי חסיד אחד מאנשי שלומו של הרבי וגם כן שאל עצתו בעניני מסחר,

ולהפתעתו השיבו הרבי בפרטות על שאלותיו, ואף הוסיף לו ברכה שיצליח בעסקיו. נשגבה על כך פליאתו עד שהעז לשאול את הרבי על הפליה זו.

רבינו שאל האיש מפני מה נדחיתו מפני כבוד קדושתו בבקשת עצה בעניני העולם הזה, אם מפני שהרבי מואס בהבלי העולם, אם כן איפוא, למה לא נדחה השני מפניו שגם בא בבקשת עצה בעניני עולם הזה.

ויען רבנו ופתח במשל פיו: "סוחר אחד נסע עם משרתו ללייפציג אל היריד לקנות שם סחורה, ויבוא אל סוחר גדול מנכבדי הגויים וקנה אצלו הרבה סחורה, ונתעכב בחנותו של הסוחר הגדול עד שכבר עבר זמן היריד וכל הסוחרים נסעו לדרכם.

כראות משרתו כי הוא מתמהמה כל כך, בא אל אדונו הסוחר אל החנות, ויאמר אליו אישי אדוני מה לעשות, השוק כבר נגמר ואין מקום ממי לקנות זפת כדי למרוח את אופני העגלה והאיך ניסע הביתה. כשמוע הסוחר הגדול מלייפציג בעל החנות את דברי המשרת, הרגיע אותו הסוחר מלייפציג בהבטיחו שהוא יתן לו זפת ואל לו למהר, ומקודם יעשו את החשבון הכללי של הסחורה ואחר כך יתן לו זפת די ספוקו לצורך אופני העגלה.

עוד הם מדברים והנה הופיע באותו חנות סוחר שני מן השוק אשר היה צריך גם כן זפת עבור עגלותיו ולא מצא אצל מי שהוא לקנות, וכשמעו כי להסוחר הנכבד מלייפציג יש זפת בא אליו לקנות, וביקשו שיועיל בטובו למכור לו זפת בכסף מלא כי הוא נחוץ לו מאוד.

השיבו הסוחר הנכבד, מה אתה חושב, וכי מוכר זפת אני אני מוכר זפת ברם להסוחר הזה שקנה ממני הרבה סחורות מהסחורות שאני מוכר, עשיתי עמו הסד ונתתי לו מהזפת שהבאתי עמי לצרכי. אבל אתה מה לי ולך כי באת אלי לקנות זפת ומכל הסחורות לא קנית ממני מאומה".

כך הוא הנמשל המשיך רבנו האיש הזה שהשבתי לו על בקשת עצה, הוא מאנשי שלומי והוא ירא שמים גדול ובא אצלי ללמוד דרכי עבודת ה', ועתה אם יחסר לו עצה בצרכי העולם אשר צריכים לאדם במשך נסיעתו בעולם הזה, דוגמת הזפת שצריכים למריהת אופני העגלה לנסיעה, לזה אני נותן עצה וברכה גם בדבר הזה, אולם אתה שאינך בא אלא בעניני העולם הזה והבליו, אם כן מה לי ולך כי באת אלי בדבר הזה.

(תורת יחזקאל בשם סדר הדורות החדש)

***

הגאון רבי חיים אלעזר וואקס זצ"ל, בעל ה"נפש חיה" רבה של קאליש מתלמידי רבנו הקדוש, היה מספר: פעם אחת בבואי אצל רבנו הקדוש שאל אותי, מה זה שכותבין בטר מכר מתהום ארעא עד רום רקיעא, השבתי לו איני יודע.

אמר לי הרבי, אספר לו מעשה מה שקרה לי: "בימי חורפי הייתי לומד יחד עם ר' משולם מפלונצק, ובעוד ליל קמנו ללמוד והלכנו לבית המדרש. פעם אחת כשהלכנו באישון לילה לבית המדרש והיינו כבר קרובים לשם שמענו קול אנחה שהבהיל אותנו מאד, אולם התחזקתי ושאלתי מי זה, והשיב בלשון יהודית, נתקרבנו אליו וראינו איש ערום שוכב וכמעט נשמתו פורחת ממנו, לקחנו אותו לבית המדרש ועסקנו עמו עד ששב אליו רוחו.

שאלנו אותו מה היה לו מי הוא ומי הביאו הלום. וסיפר שהיה משומד רח"ל ודר בכפר ולו אשה ובנים, פעם בא אליו זקנו מעולם העליון בחלום ואמר לו שיחזור לדתו ואם לא יעביר אותו מן העולם, ובהקיצו לא שם לב לדברי החלום, אולם בלילה השני שוב בא אליו חלום בבליה הראשונה והפעם הכה אותו עד שעשה בו פצעים אנושים.

בבוקר לא ידע לשית עצה בנפשו, אם ליקח גם את אשתו ובניו או שימלט על נפשו לבד, בלילה חזר אליו זקנו בשלישית שוב בכעס גדול שיחזור תיכף לדתו, הפעם התנצל לפני זקנו שאינו יודע אם להמלט עם אשתו ובניו או להשאירם, וענהו שימלט על נפשו לבד ולא ידאג מאומה על האשה והבנים. בבוקר ביקש מנוס לנפשו אולם לא ידע לאן

יפנה, והנה שוב בא אליו זקנו באזהרה שבאם לא יברח ממקום זה יעשה אתו כלה, וכששאלו לאיזה מקום יברח, או שיכוון אותו אל מקום הנכון בשבילו. תיכף לקחו זקנו וישארו באויר ויביארו הלוט ואמר לו, הנה נמצא פה הרב ר' יחזקאל והוא יעשה לך טובה.

שאלתי את המומר סיים רבנו הקדוש את סיפורו אם דבר משהו עם הרוח בעת שנשא אותו, והשיב שבשעה שנשא אותו היה מוציא לפעמים אנחות, וכששאל אותו לפשר אנחות אלו השיבו הרוח, כשאני עובר עמך באויר למעלה מבית נכרי, קשה עלי מאד לעבור דרך שם. וממעשה זאת, הפטיר הרבי, יכולים להבין מדוע כותבים מתהום ארעא עד רום רקיעא, כדי שיהא כל האויר של ישראל.

(תורת יחזקאל בשם גן הדסים)

***

הרה"ק ר' פייבל מגריצה זצוק"ל עבר פעם דרך העיר קאזמיר, ורצה לסעוד על שלחנו של רבנו הקדוש, ומשום שעניות גדולה שררה בבית רבנו, נתחכם הרה"ק מגריצה וטרם הכנסו לרבנו נתן להרבנית סכום כסף כדי לקנות צרכי סעודה חשובה בדגים ובשר.

כעבור זמן מה נכנס אל חדרו של רבנו אשר קבלו באהבה רבה ובשמחה עצומה, באותה רגע עלתה במחשבתו כי מן הראוי להכין סעודה גדולה עבור הרה"ק מגריצה, אולם דא עקא כי אין לו כסף עבור צרכי הסעודה.

נכנס אצל הרבנית כדי להתייעץ אתה מה לעשות, ומאד הופתע כשראה במטבח סעודה מוכנה מבשר ודגים, והתפלא על זה מאד מנין לרבנית הכסף לזה.

כשמע את סיפורה שקבלה את הכסף מהרה"ק מגריצה, הזר תיכף אליו ואמר, שחש וחלילה לא יקבל ממנו שום פרוטה, אם ה' הזמין לו מצות הכנסת אורחים וביותר אורח יקר וקדוש כזה.

הלך רבנו והשתדל אצל מי שהוא על הלוואה שמשכן עליה את ספרי הרמב"ם שלו, ואחר הפצרות רבות מלא הרה"ק מגריצה את בקשתו, שישבו ויקח את כספו.

(תורת יחזקאל בשם קדושת יצחק)

***

בימות החורף בליל קר וגשום באו לעיר קאזמיר שני אנשים שהיו רעבים ויגיעים מטורח הדרך, והייתו. שעה מאוחרת בלילה וכולם נמו שנתם והתריסים מוגפים ולא ידעו מה לעשות.

והנה ראו באחד החלונות אור היוצא מבין הסדקים, והיה זה ביתו של רבנו הקדוש, דפקו על הדלת ופתה להם רבנו בעצמו, הם לא ידעו ולא הכירו אותו, והכניסם לחדרו ורץ מיד אל בית התבשיל והביא להם חמים, והאכיל אותם על שלחנו בכל טוב, אחר כך הביא להם בעצמו כרים וכסתות והציע להם מקום שינה, המשמש שהיה ישן בחדר החצון, העיר משנתו מקול המולה, וכאשר ראה שרבנו בעצמו משמש את האורחים חשב בלבו שאין אלה אנשים פשוטים, ובודאי נשמות הם שבאו לתיקון, ולא קם ממטתו מחמת חרדה.

כאור הבוקר הלכו האנשים לדרכם, וכאשר באו ונתקבצו החסידים לתפלת שחרית אמר להם המשמש, יודעים אתם מה היה לי כל הלילה הזה לא ישנתי מאומה, כי באו נשמות אל הרבי והוא בכבודו ובעצמו שימש אותם.

שמע רבנו בחדרו את קולו של המשמש שמספר את המעשה בהתלהבות, יצא מחדרו ואמר לו בפני כל העדה: "שוטה שבעולם תדע, נשמות הבאים לעולם לתיקון עצמם הם באים, ואלו הנשמות שבאו אלי לתקן אותי באו כדי שאקיים בהם מצות הכנסת אורחים."

(תורת יחזקאל בשם תפארת ישראל חוברת ו)

***

פ"א שאל אחד אותו [את הרה"ק מקאזמיר] על מה שמאחר הזמן תפילה, ואם מפני האריכות הכנה לתפילה, הלא יוכל לעשות ההכנה מבעוד לילה שיהיה הכון כשיגיע הזמן תפילה להתפלל תפלה בזמנה, השיב לו כתיב וישכם אברהם בבוקר ויחבש את חמורו ויבקע עצי עולה וגו', ופרש"י וישכם אברהם בבוקר נזדרז למצוה, וקשה כיון שנזדרז למצוה היה לו לעשות את הכנה לחבוש את חמורו ולבקע העצים ולהכין הכל

מבעוד לילה, ומיד בהשכמה לרוץ להעקדה, אלא נלמד מכאן שההכנה אל המצוה צריך שיהיה בזמנה של המצוה דווקא ולא קודם, וכן ההכנה לתפלה צריך שיהיה בזמן התפלה דווקא לא קודם.

והענין הוא כך, הצדיק שמקיים המצוה כתיקונה בכל פרטיה וקדווקיה וכוונותיה ומכין עצמו בקדושה אל המצוה ואל התפלה אזי ההכנה דמצוה הוא מגופי דמצוה, וההכנה לתפלה הוא תפלה, ולכך צריך שיהיה ההכנה דמצוה בזמנה של המצוה דווקא, והכנת התפלה בזמן התפלה דווקא ולא קודם, כי מעת שמתחיל להכין עצמו לתפלה הרי הוא עומד ומתפלל כנ"ל, וצריך שיהיה תפלה בזמנה,

אבל מי שאינו בר הכי אין קפידא ויוכל לעשות ההכנה מקודם. והסמך לכך ראה מדברי הגמ' (שבת קל, א) דס"ל לר"א דכורתין עצים לעשות פחמין ולעשות איזמל בשבת, כלל אמר ר"ע כל מלאכה שאפשר לעשותה מער"ש אינה דוחה את השבת וכו',

ולכאורה קשה כיון דר"ע פליג על ר"א, הול"ל ר"ע אמר כל מלאכה שאפשר וכו' אינה דוחה, מהו כלל אמר ר"ע שנראה כמפרש את דברי ר"א כמובן, וגם צריך להבין סברת ר"א כיון שבאמת אפשר לעשותה מער"ש אמאי דוחה את השבת יעשה מער"ש,

אלא דר"א לפי בחינתו וקדושתו סבר כיון שההכנה דמצוה הוא מגופי המצוה כנ"ל א"כ צריך שיהא ההכנה בזמנה של המצוה דווקא ולא קודם כנ"ל, נמצא שהיא מלאכה שאי אפשר לעשותה מער"ש שדוחה שבת, ולכך אמר ר"א כורתין עצים ועושין איזמל בשבת בזמנה של המצוה ור"ע מודה לדבריו, אמנם זאת היא ליחיד סגולה למי שמקיים המצוה במדרגת ר"א,

אבל הנה התורה לכלל ישראל ניתנה, וראיתי בני עליה והמה מועטין כי רוב העם אינם בבחי' זו, והמה שפיר יכולים לעשות את ההכנה מקודם כדברינו הנ"ל, לכן לדידהו הו"ל מלאכה שאפשר לעשותה מער"ש שאינה דוחה את השבת, ו

ז"ש כלל היינו לכלל ישראל שאינם בבחי' זו, אמר ר"ע כי הוא יכול לעשות את ההכנה מקודם מער"ש כנ"ל.

וזה שאמרז"ל דבמקומו של ר"א היה כורתין עצים לעשות פחמין לעשות איזמל בשבת, ולכאורה האין עשו הכי הלא אין הלכה כר"א אלא כר"ע, אלא הפ"י במקומו של ר"א, היינו אלו שהיו במקומו ודרגתו של ר"א או שר"א השפיע במקומו ובעירו את בחי' קדושתו, לקיים את המצוה בבחי' קדושתו, וא"כ הו"ל מלאכה שאי אפשר לעשותה מער"ש, כי צריך שיהיה ההכנה בזמנה של המצוה דווקא כנ"ל, ולכך היו כורתין עצים ועושין איזמל בשבת, ודו"ק.

(דברי ישראל)

***

כל שישנו במקרא ובמשנה ובדרך ארץ לא במהרה הוא חוטא שנאמר (קהלת ד), והחוט המשולש לא במהרה ינתק.

פעם אחת שאל לו חסיד אחד אם לעסוק במשא ומתן ובדרך ארץ אם לא. ענה ואמר, בוודאי טוב ויפה לחסידים שיעסקו בדרך ארץ, ומי שאומר שאינו רוצה לעסוק במשא ומתן מחמת שהוא מניעה לעבודת אינו יודע בדרכי חסידות כלל. כמו שאמר חז"ל כל שישנו במקרא ובמשנה ובדרך"א לא במהרה הוא חוטא שנאמר והחוט המשולש לא במהרה ינתק.

והנה חוט המשולש הוא שלוקחין ג' חוטינן ושזור אותם ביחד, ואף שכל חוט לבדו אינו חזק כל כך אולם בהתחברם כל אחד מחזק את חבירו. וכן מי שעוסק במקרא ומשנה ודר"א כל אחד נותן כח וחיוזק לחבירו, היינו שמקרא ומשנה נותנים כח להדר"א שיהיה המו"מ כמו תורה שאינה תחת הזמן, כך המו"מ לא יהיה תחת הזמן, ואף שלא יהיה העת הזאת עת טובה לזה המו"מ, מכל מקום ירויח כי הוא למעלה מן הזמן, ובכן יוכל ללמוד בכל עת אף בשעת היריד ואינו חושש שע"ז יתמעט פרנסתו, כי אדרבה בזה נותן כח להמו"מ כנ"ל.

וכן המו"מ נותן כח והתחזקות ללימוד מקרא ומשנה, כי בעת שאדם עוסק במו"מ ויש לו השתוקקות ללמוד, אחר כך כשפונה לתורה הוא לומד בהשתוקקות וחשק נמרץ, ומאין בא לו זה על ידי ההשתוקקות לתורה שהיה לו בשעת שעסק במו"מ ונתבטל מלימודו.

השיב אביו, שאם היתה נקראת ארץ אברהם היה לישמעאל גם כן חלק בה, ואם היתה נקראת ארץ יצחק היה גם לעשו חלק בארץ, ולכן נקראת ארץ ישראל להראות שרק לישראל יש בה חלק. אמר לו רבנו, לא כן הדבר אלא שנקראת ארץ ישראל לומר, שכל מי שנוהג את עצמו כישראל יש לו חלק בה.

(שיח שרפי קודש)

***

הרה"ק ר' יחזקאל מקוזמיר זצלה"ה נחלה פעם מחלה אנושה על רגליו ל"ע, וכאשר שהרופא הצדיק ר' חיים דוד מפיעטרקוב שמעו הולך לפניו וגם היה כבר ממקורביו של הרה"ק מקוזמיר, שלחו להזמינו לבקר את רבו הק', וכאשר בא הרה"ק רח"ד הרופא הנ"ל, בדק אותו, ובחן מחלתו וצוה לקחת איזה תרופות, והזהירו ביותר לבל יהיין לטבול במקוה, כי הלחות והרטיבות מסוכן מאד לרגלו החולנית, וכאשר קם לצאת, ביקש אותו הרה"ק מקוזמיר שישהה עוד מעט אצלו, ואל ילך עוד, אך הרח"ד ענהו, שעבור זה יתחייב לשלם עבור בקור נוסף, כי הבקור שבעדו שילמו כבר הסתיים ואח"כ נפרד ממנו ונסע לביתו.

ויהי למחרת, הופיע הר"ר ח"ד הרופא אל בית מדרשו של הרה"ק מקוזמיר וישב שם בין ה"יושבים" כמה שבועות, כדרכו בקודש, ושאלו אותו חבריו בבית מדרשו, הנה כעת "יושב" הוא בביהמ"ד שבועות על שבועות, וכשביקשו הרה"ק מקוזמיר שישב אצלו עוד כמה רגעים, ביקש תשלום נוסף, ענה להם בצחות, רופא לחוד, ו"יושב" בביהמ"ד לחוד.

ואחרי שהרופא ביקר אצל הרה"ק מקוזמיר, והזהירו מטבילת המקוה, אולם הרה"ק הנ"ל אי אפשר היה לו להתאפק מליילך לטבול, אבל מכיון שהרופא הנ"ל, ישב בבית מדרשו והתבייש לעבור בפרהסיא על דבריו, הלך לטבול גופו הטהור בהחבא ובאין רואים, בשעה ג' לפנות בוקר, כדי שלא יודע להרופא כי הולך הוא.

אך בבואו אל המקוה, נסמרו שערות ראשו, כי מצא את הרח"ד הרופא גם הוא מקדש גופו במקוה באותה שעה, וכשהבחין בו הרח"ד הרופא עלה בת צחוק על פניו, אולם לא דיברו ביניהם מאומה.

ואח"כ שלח הרה"ק מקוזמיר לשאול את הרח"ד הרופא למה צחק בעת שמצא אותו במקוה, והלא מסתבר היה ביותר שיכעס על אשר לא שומר בריאותו, והולך לטבול,

השיב הרח"ד הרופא, כי כאשר מבקר הוא אצל חולה בתור רופא, אז משתמש הוא אך ורק בהוראת הרפואה וחוקותיה, ועל פי חכמת הרפואה, הטבילה במקוה היא הסכנה החמורה ביותר לרגלי החולה, אך על פי "דרך האמת", אין רפואה מועילה וטובה ביותר למחלה זו, מטבילת המקוה,

ומכיון שמצא את הרה"ק טובל עצמו במקוה, עלתה שמחה בלבבו, כי הבין שעתה בוודאי תבוא רפואתו השלימה, שהוא קיוה לה.

(רזא דעוברא שער האותיות, קרעטשניף)

***

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

***

כמו שאנו רואין שילד עני יש לו כח יותר מילד עשיר אף שיש לו כל תענוגי העולם, והוא כי מה שירעב ויתאווה זה הילד העני ללחם ואין, אחר כך כשישיגנו למלא רעבונו נתוסף לו כח ועוז, נמצא על ידי שהרעב אה עצמו מקבל חיות מזה הלחם.

כמו כן הדבר בלחמה של תורה כשעוסק במשא ומתן, ועל ידי זה מרעיב עצמו ללמוד ונעשה רעב וצמא ללחמה ומימה של תורה, אחר כך כשלומד מוצא בו טעם ערב ומתוק.

וגם כי בעת שעומד בשוק ובוטל מדרך ארץ אזי אינו נחשב בעיני עצמו לכלום כי במה יתגאה, ובזה פושט את נבלתו היינו הגאות כמו"ש חז"ל, פשוט נבלה בשוקא, פי' פשוט נבלה ובמה בשוק, היינו ע"י השוק יוכל לפשוט את נבלתו היינו הגאות כנ"ל.

וא"כ אח"כ כשעוסק בתורה היא מתקיימת בידו. כי לא בשמים היא לא תמצא בגסי הרוח (עירובין נה). וא"כ לפי זה, המשא ומתן הוא סיוע גדול ללימוד התורה, כמובן.

(דברי ישראל)

***

שח רבנו הקדוש: פעם אחת למדתי מוסר ממשרת. מעשה שהיה במשרתת שהגיע אליה בשורה לא נעימה מהוריה, וכשעברתי דרך ביתה, הקשיבו אזני דברי עקרת הבית, באמרה אליה: "חזקי ואמצי לבך ואל תבכי, כי מה יאמרו הבריות בודאי בעל הבית עשה לך רע וצער אותך".

ומזה למדתי מוסר, כי מה שיארע לאדם וכל הרפתקאות אשר יעברו עליו, אל יתרעם ויקבל באהבה, כי מה יאמרו הבריות בודאי בעל הבית של עולם ומלואו עשה לו רע הלילה, ובאמת מאתו לא תצא הרעות, וכל מה דעביד רחמנא לטב עביד.

(תורת יחזקאל בשם תפארת ישראל חוברת ה')

***

רבנו הקדוש היה נודע ומפורסם בכל העולם כולו לבעל רוח הקודש וזמזוכך, וביותר ראו רוח קדשו בעת שנתן ברכת פרידה.

פעם אחת בעת שנתן ברכתו לאחד גדול בתורה, באותה שעה הביט רבנו על ידיו של עצמו, תמה האיש אשר לפניו על כך והרהיב עוז בנפשו ואמר: רבי, נפשי בשאלתי לדעת מפני מה מסתכל הרבי על ידיו, השיב לו רבנו, הלא נאמר: ועל ידי עבדיך הנביאים כתוב לאמר, היינו על ידיהם של הנביאים כתוב וחרות מה לאמר.

(תורת יחזקאל בשם תפארת ישראל חוברת ז')

***

סיפר החסיד רבי בן ציון מאוסטרובה ז"ל, שאביו הגאון ר' בנימין דוד ז"ל, שהיה נשיא "מעות ארץ ישראל", בא פעם אל רבנו הקדוש, וגם הוא נלוה אז לאביו.

ושמע ששאל רבנו את אביו, למה נקראת ארץ הקודש בשם ארץ ישראל ולא ארץ אברהם או ארץ יצחק.

לזכות הרוצה בעילום שמו
שיקויים ברכת צדיק "מנוחה ושמחה, אור ליהודים"

לע"נ האשה החשובה הצדקנית
מרת פרידא גילה בת הרה"ח ר' יצחק אייזיק ע"ה (רייך)
נלב"ע י"ז אדר ב' תשע"ט

לע"נ איש החסד פוכתר בכל מידה נכונה
הרה"ח ר' משה בן ר' שמואל רפאל (רייך) ז"ל

לזכר עולם יהי צדיק, כ"ק אדמו"ר הגה"צ רבי שלמה בן רבי מרדכי זצ"ל מזוויעהל - צאנו, נלב"ע כ"ז תמוז תשע"ז,
ולע"נ ראש הישיבה הגאון האדיר רבי אליהו שמואל בן רבי יעקב ישראל זצ"ל, נלב"ע כ"ה מרחשון תשע"ט

להשתתפות בהוצאות הגליון לרגל שמחה או לע"נ ולקבלת הגליון במייל, להערות ולהארות, GILYON.LIZENSK@GMAIL.COM

ההפצה בעיה"ק טבריא נתרם לע"נ רבני טבריא
רבה הראשי של טבריא הצדיק החכם רבי חיים בן רבי יצחק סמאג' זצ"ל
רבה הראשי של טבריא הצדיק החכם רבי יעקב חי בן רבי ברוך זריהן זצ"ל
מייסד ת"ת ביבאס, הצדיק החכם רבי רפאל ביבאס זצ"ל

להצילת
נוטה בן אסתר כולכה
זכות הפצת תורה וחסידות, יעמוד לו
להתברר בכל כולו דניטב

להצילת
כואר יחיאל בן חנה סימא
זכות הפצת תורה וחסידות, יעמוד
לו להתברר בכל כולו דניטב

להצילת
נגחם טענדל בן פרידא גילה
זכות הפצת תורה וחסידות, יעמוד לו
להתברר בכל כולו דניטב

להצילת
אפרים בן אסתר לאה
זכות הפצת תורה וחסידות, יעמוד
לו להתברר בכל כולו דניטב

להצילת
יוסף נתן בן רבקה טוביא
זכות הפצת תורה וחסידות,
יעמוד לו להתברר בכל כולו דניטב